ANT

Haftalık Dergi • 2 Eylül 1969 • Sayı 140 • 125 Kuruş

400 YILDIR

AYNI ZULÜM

HAFTANIN NOTLARI

24 ağustos

Hâlâ hapisteler

■ Gümüşhane TİP İl Örgütü'nü fiilen kurduktan sonra Kale Bucağı'nda bir konuşma yaparken büyük üretim araçlarının devletleştirileceğini, toprak ağalığına ve tefeciliğe son verileceğini söyleyen TİP kurucusu öğretmen Mehmet Ezber, AP'li aday Cemal Alemdaroğlu'nun tertibiyle tutuklanmıştır. Halen Gümüşhane Cezaevi'nde yatmakta olan Mehmet Ezber'e isnad edilen suç «komünizmi övme»dir. Sorgusu neticesinde yargıcın tahliye kararı vermesine rağmen, TİP kurucusu, daha sonra Sulh Ceza Hakimi tarafından tutuklanmıştır. Avukat Murat Öztekin ve Avukat Mehmet Ali Aslan'ın itirazları da reddedilmiştir. Olaydan sonra baskılar karşısında parti kurucularından biri istifa etmek zorunda kalmıştır. Bunun üzerine Mehmet Ezber'in kardeşi Ahmet Ezber Iğdır'dan gelerek birkaç köylü arkadaşı ve Avukat Murat Öztekin ile birlikte TİP örgütünün yönetimini üzerlerine almışlardır. Gümüşhane TİP'lileri, parti genel merkezinin daha fazla ilgi göstermesini beklemektedirler.

Türk İş Mitingi Fiyaskosu

Amerikancı ve işbirlikçi Türk İş yöneticilerinin aylardan beri dillerinden düşürmedikleri «İşçiyi sokağa dökme» tehdidi, ANT'ın aylarca önce belirttiği gibi, tam bir fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Hazırlıkları bir aydan fazla süren, yüzbinlerce lira sarfedilen ve 100 bin kişinin katılacağı Türk İş yöneticilerince ilan edilen Tandoğan Alanı'ndaki mitinge katılanların sayısı, bütün gayretlere rağmen onbini bulmamıştır. Tamamen bir damışıklı döğüş olan miting, resmi makamların müsamahası içinde cereyan etmiş, polisler tarafından sempati gösterileri yapılmıştır. Polis, sadece, mitingte İşçi Birliği adındaki devrimci gazeteyi dağıtmak isteyen gençlere karşı zor kullanmış, 21 kişiyi tutuklamıştır. Polisin bu tutumu karşısında Ankara İşçi Birliği Başkanlığı şu bildiriyi yayımlamıştır: «Tabanın uyanışını her zaman sarı sendikacılık çemberine sıkıştıran ve ağalığının elden gitmemesi için türlü dalaverelere başvuran Türk İş'in mitinginde dağıtılmak üzere bastırılan İşçi Birliği Gazetesi özel sayısı toplatılmıştır. *Birliğimizin tek amacı, işçinin sınıfsal mücadelesine katkıda bulunmaktır.* İşçiyi basamak yapanlar ve uyanmaması için gayret sarfedenler bir gün mutlaka bunun hesabını fitil fitil vereceklerdir.»

25 ağustos

Shell - BP Kredileri

■ Biafra İçişleri Bakanı Mojekwu, Lizbon'da düzenlediği bir basın toplantısında, Nijerya'nın Biafra'ya karşı giriştiği savaşı devam ettirebilmesinin başlıca nedeninin, Nijerya'ya Shell ve BP şirketlerince verilen krediler olduğunu açıklamıştır. Mojekwu, «Eğer Shell ve BP şirketleri gerekli krediyi sağlamamış olsa, Nijerya bu kadar önemli miktarda silah alamayacak ve barış görüşmelerine yanaşmak zorunda kalacaktır.» demiştir. Öte yandan Peru Hükümeti, International Petroleum şirketinin Peru'daki bütün mallarını devletleştirildiğini açıklamıştır. Bu yabancı şirketin bütün malları Peru milli petrol şirketine devredilecektir.

Irak'ta idamlar

■ **Irak'ta İsrail ve CIA hesabına casusluktan sanık onbeş kişi Bağdat'ta idam edilmişlerdir. İdam edilenlerden ikisi yahudi, biri polis komiseri, diğerleri ise asker ve sivildir. Emperyalizmin kontrol ve nüfuzu altına almak için uğraştığı Irak'ta casusluk suçundan bir yıl içinde idam edilenlerin sayısı 51'dir.**

Köylülerin protestosu

■ Bilinçlenen köylülerin haklarını aramak üzere giriştikleri protesto hareketlerinden biri de Keşan'a bağlı Küçükdoğanca köylüleri tarafından yapılmıştır. Hükümetin sağlık hizmetlerini yerine getirmemesini protesto eden köylüler, muhtarla birlikte Keşan sokaklarında, kasabalıların da katıldığı bir sessiz yürüyüş yapmışlardır. Köy muhtarı, tek doktorun bulunduğu hastaneye hasta kabul edilmediğini belirtmiş, «Bizim verdiğimiz vergilerle kurulan ve beslenen bu hastane bize neden bakmıyor? Bizim vergilerimiz nereye gidiyor? Doktorsuzluk ve ilaçsızlıktan ölen hastalarımızın sorumlusu kim? Sorumlulara sesleniyorum, vergilerimizi bizim hizmetimize harcayın...» demiştir.

Uçak Skandalı

■ **Bir süre önce tayin edilen THY Genel Müdürü'nün Amerika'dan kiralamak için teşebbüse geçtiği iki adet «DC - 9» tipi jet uçağı ile ilgili gelişmeler tam bir skandal ve yolsuzluk niteliğine bürünmüştür. Önce uçak firmasının Türkiye'deki temsilcisinin ikinci el olarak aracılık yapması ile bir kira mukavelesi *imzalanmış ve hemen uçakları* getirtmek üzere Amerika'ya gönderilen personele uçakların hazır olmadığı bildirilince, THY Genel Müdürü ile yönetim kurulu başkanı derhal Amerika'ya gitmişlerdir. 6 milyon dolara kiralanan uçaklar için 100 bin dolarlık bir döviz transferi de yapılmıştır. Yetkililer, firmanın elinde uçak olmadığını görünce, iki kullanılmış uçak almak üzere müzakerelere başlamışlardır. Yapılan hesaplara göre, 6 milyon dolar yerine, 8 milyon dolar ödeyerek iki yeni uçak almak mümkündür.**

26 ağustos

TUSLOG davası

■ **Amerikan TUSLOG binasında yangın çıkarmaya teşebbüs etmek ve binanın camlarını kırmak iddiasıyla haklarında dava açılan 16 öğrenci, Ankara 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanmışlardır. Sekiz sanığın hazır bulunduğu duruşmada, tutuklu Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği İkinci Başkanı Attila Sarp'ın tahliye talepleri reddedilmiş ve duruşma tanık dinlenmesi için başka güne bırakılmıştır.**

Orhan Kemal hasta

■ Sovyet Yazarlar Birliği'nin çağrılısı olarak Moskova'ya giden tanınmış yazar Orhan Kemal, uzun süreden beri devam etmekte olan hastalığının artması üzerine, Moskova *Yazarlar Hastanesi'ne yatırılmıştır.* Öte yandan, Ulvi Uraz Tiyatrosu, yeni sezonu Orhan Kemal'in «Bekçi Murtaza» adlı oyunu ile açmak için hazırlıklara başlamıştır. Uraz'ın sahneye koyduğu oyun Arena'da temsil edilecektir.

Debray açlık grevinde

■ **Che Guevara'nın arkadaşı Fransız yazarı Regis Debray, otuz yıllık hapis cezasını çekmekte olduğu Camiri'de açlık grevine başlamıştır. Satılık Bolivya hükümetince mahkum ettirilen Debray, eşinin kendisini ziyaret etmesinin yasaklanması üzerine bu kararı almıştır.**

Danıştay'da dava

■ Ankara'da devrimci işçiler tarafından kurulan İŞÇİ BİRLİĞİ, asgari ücret yönetmeliğinin aleyhinde işverenlerin Danıştay'da dava açmaları üzerine, kendilerinin de işçiler lehine müdahil olarak Danıştay'a başvurduklarını, Danıştay'ın merdivenlerinde yaptıkları basın toplantısında açıklamışlardır. Birlik Başkanı Metin Gür, «Yeni asgari ücret yönetmeliği de diğerleri gibi kağıt üzerinde kalmıştır. İşverenler şimdi işçilere çıraklık mukavelesi imzalatmağa başlamışlardır. Aslında ilan edilen asgari ücretler de işçinin insanca yaşaması için yeterli değildir. Ankara'da 18 lira gündelikle, hele bu paradan türlü kesintiler çıktıktan sonra bir işçinin insanca geçinmesi, artan pahalılık ve soygun karşısında beklenemez. İşveren bunu dahi çok görerek Danıştay'a başvurmuştur. Türk İş de, işçiyi yüzüstü bırakmıştır. Bu durumda kendi ekmeğimizi savunmak görevini İşçi Birliği üstlenerek Danıştay'a başvurmuştur.» demiştir. Yandaki resimde, İşçi Birliği'nin Danıştay önündeki basın toplantısı görülmektedir.

27 ağustos

Gizli Kaza!

■ Lübnan'da yayınlanan «Arapların Sesi», «Telgraf» ve «Dünya» adlı gezeteler, atom bombası taşıyan bir Amerikan stratejik uçağının Malatya'ya mecburi iniş yaptığını, Amerikan ve Türk makamlarının bütün Orta Anadolu'yu yok edebilecek derecede tehlikeli olan bu kazayı kamuoyundan gizlediklerini belirtmektedirler. Türkiye'deki Amerikan üslerinden kalktığı belirtilen uçağın mecburi iniş yapması olayı ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı, bu konuda kendilerine herhangi bir bilgi intikal etmediğini ileri sürerken, Genelkurmay Başkanlığı «Böyle bir şey yok» demiştir. Beyrut gazeteleri ise, Amerikan uçağının derhal Türk ve Amerikan makamlarınca emniyet altına alındığını, kamuoyundan gizlenen olayın 1965 yılında yine Türkiye'deki Amerikan üslerinden kalkan ve atom bombası taşıyan Amerikan uçağının Karadeniz'e düşmesi olayına benzediğini ifade ederek Amerikan emperyalizminin yalnız Türkiye'yi değil, bütün Ortadoğu'yu tehdit ettiğini yazmışlardır.

ODTÜ'de seçimler

■ **Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği kongresi Ankara'da başlamış ve devrimciler toplantıya hakim olmuştur. Kongre divanı seçimlerinde devrimciler karşı grubun adaylarına karşı dokuz misli oy almışlar ve başkanlığa Münir Aktolga, başkan vekilliğine de Çağatay Anadol seçilmiştir. Bu arada polisçe aranan ODTÜ öğrencileri de kongrede birer konuşma yapmışlardır. Sosyal Demokratların teşkil ettiği eski yönetim kurulu faaliyet yönünden ibra edilmemiştir. Kongrede Tunceli Olayları ve İran'daki Şah terörü ile ilgili protesto telgrafları çekilmiştir. Yeni yönetim kurulu seçimleri 1 Eylül'de sonuçlanacaktır.**

28 ağustos

Kimlerin partisi

■ Egemen sınıfların ve emperyalizmin Türkiye'de bekçiliğini yapmakla kendisini görevli sayan Milli Hareket Partisi'nin sınıfsal niteliği her geçen gün biraz daha belli olmaktadır. MHP'nin yönetim örgütleri tamamen zenginlerden kurulmakta, komando örgütlerine ise boğaz tokluğuna aldatılmış halk çocukları sürülmektedir. İşte MHP'nin yeni kurulan Kars İl Yönetim Kurulu: Başkan Cengiz Alkın (müteahhit), 2. Başkan Burhanettin Uyanık (Tüccar), Sekreter Erbay Çapan (Gazeteci), Ali Ekber Karahan (Tüccar), Erdağ Metan (Tüccar), Sadri Güldür (Müteahhit)), Mehmet Emin Şahin (Tüccar), Muhsin Yıldırım (Tüccar), Bayram Biltekin (Tüccar), Hasan Berberoğlu (Otelci), Kâzım Tüfekçi (Esnaf).

Müteahhit Kuru!

■ Merkez Bankası'nın resmi bültenlerinde Sterling'in karşılığı 21 lira 59 kuruş olarak gösterildiği halde, hükümet NATO müteahhitlerine 25 lira üzerinden ödeme yapmaktadır. Son bir yıl içinde yeni yatırımlara girişmeyen NATO'nun geçmiş yıllardan devam eden bazı yatırımları için de - İngiliz parası ortak para ünitesi kabul edildiğinden - bu esas üzerinden ödeme yapılmaktadır. Sterlingin değerinin düşmesinden sonra müteahhitlerin müracaatı üzerine bu kur kabul edilmiştir.

29 ağustos

Orduda değişiklik

■ 30 Ağustos dolayısıyla orduda geniş çapta değişiklik yapılmış, Haydar Sükan Genelkurmay İkinci Başkanı, Oramiral Olcay Noyan Milli Güvenlik Kurulu Sekreteri, Kemal Atalay 1. Ordu, Faik Türün 3. Ordu, Faruk Gürler de 2. Ordu komutanı olmuşlardır. Celal Eyiceoğlu Deniz, Muhsin Batur Hava, Nazmi Karakoç da Kara Kuvvetleri Komutanlıklarına getirilmişlerdir. Bu arada, terfi alabilmek için Demirel'e utanç verici şekilde methiyelerde bulunan Korgeneral Faruk Güventürk de bir çok yüksek komutanla birlikte emekliye sevkedilmekten kurtulamamıştır. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Fikret Esen'in emekliye sevkedilmesi de hadiseli olmuştur. Esen verilen teminata rağmen son anda emekliye sevkedilmiştir.

Tural'ın hedefi

■ Eski Genelkurmay Başkanı Tural emekliye ayrıldıktan sonra politikaya balıklama atlamış ve ilk olarak karısını MP'den aday yapmıştır. Tural'ın politikadaki yerinin ne olacağı ise Bayan Tural tarafından şöyle açıklanmıştır: «Kocam Türkiye'de üçüncü derecede önemde görevi sırtında taşıyordu. Bugün ancak ikinci derecede önemi olan bir görevi yüklenebilir.» Anlaşıldığına göre, Cemal Tural, başbakanlığa oynamaktadır.

30 ağustos

Öğrenci Forumu

■ İstanbul Üniversitesi'nin devrimci öğrencileri 1969-1970 öğrenim yılının ilk forumunda, sınavlara girilmesini ve eylemlerin sınavlardan sonra sürdürülmesini kararlaştırmışlardır. Celal Doğan, «tüccar hocaların özel okullara gitmelerini, adliye koridorlarında dava kovalamalarını önlemek, özel muayenehaneler yerine devlet hastanelerinin görev yapmalarını sağlamak» için giriştikleri direniş hareketlerinin kamuoyuna «sınavdan kaçmak» şeklinde yansıtıldığını söylemiştir. Sıtkı Coşkun da, Türkiye'de «1966 yılından bu yana devrimci sınıfların kristalizasyonunun gerçekleştiğini» belirtmiş, «dikta özlemi» içinde bulunmadıklarını ve sınavlara gireceklerini söylemiştir. Coşkun, sınavlardan sonraki eylemlerinin emekçi halka dönük olarak yürütüleceğini de açıklayarak «CIA ajanları, burjuva uşakları üniversite yönetiminde kaldıkça üniversite düzelmez.» demiştir.

Uçak Kaçırdılar

■ Filistin'deki marksist - leninist Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'nin «Che Guevara» komando grupu tarafından TWA'ya ait bir Boeing - 707 yolcu uçağı Atina'ya giderken kaçırılmış ve Şam'a indirilmiştir. FDHKC komandoları, «Çok sayıda Filistin'linin ölüm ve sefaletinden sorumlu bir yolcuyu ele geçirmek için uçağı zaptettiklerini» açıklamışlardır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Ya seçim sonrası?

DERGİMİZİN okuyucuya sunulduğu günlerde, partilerin milletvekili adaylarını belirleyen önseçimler sonuçlanmış olacaktır. Hemen hemen bütün partilerde beliren menfaat gruplaşmaları dolayısıyla bu önseçimler, bugüne dek hiçbir seçimde görülmemiş iğrenç bir kulis faaliyeti şeklinde cereyan etmiş, seçilenler kim olursa olsun, önümüzdeki dönem parlamentoda 34 milyon Türkiye vatandaşını temsil edecek 450 kişi kamuoyu önünde daha şimdiden itibarlarından çok şey kaybetmişlerdir. Kuruluşlarının temelinde çıkar hesapları bulunan burjuva partilerinin bu önseçim bataklığında binbir aşağılık oyun çevirerek debelenmelerini yadırgayacak değiliz. Bu, şüphesiz, yapılarının gereğidir. Bizim için asıl üzücü olan ve üzerinde durulması gereken nokta, Türkiye'nin tek sosyalist örgütü olan Türkiye İşçi Partisi'nin önseçim çalışmalarının da, özellikle büyük kentlerde, burjuva partilerinden geri kalmayacak bir seviyesizlik içinde cereyan etmiş olmasıdır. Örneğin İstanbul, en fazla milletvekili çıkarmak imkanı bulunduğu ve hizip başları adaylıklarını bu şehirden koyduğu için, çeşit çeşit listelerin elden ele dolaştığı, iftiranın, çamur atmanın en adi örneklerinin verildiği bir kulis faaliyetine sahne olmuştur. Aylardan, hatta yıllardan beri İstanbul teşkilatıyla ilgilenmeyen yöneticiler, sırf milletvekilliği için ilçe ilçe, ev ev mekik dokumuşlar, partililerden oy kopartabilmek için akla gelmedik cambazlıklar yapmışlardır.

ASLINDA bu sonuca şaşmamak lazımdır. Yıllardan beri örgütlenmeyi tabela asmaktan, parti disiplinini fikir tartışmalarına tahammülsüzlükten, propagandayı birtakım klişeleri tekrarlamaktan ibaret sanan yöneticilerin elinde bir parti, sosyalist parti de olsa, bu hale düşecektir. Nitekim, bu sakat tutumun olumsuz tezahürleri önce arka arkaya yapılan iki büyük kongrede ve nihayet bu önseçimlerde görülmüştür. TİP, 1969 seçimlerine, amblem değişikliğinden başka hiçbir yenilik getiremediği gibi, burjuva partilerine yakışan iç çekişmeler ve çirkin kulis faaliyetleriyle 1965 çizgisinin de gerisine düşmüştür. Görünüş odur ki, genel merkez kontenjanlarının kullanılışı da, bütün bu olup bitenlerin üstüne tüy dikecektir. Böyle bir görünüş içerisinde 1969 seçimine katılan Türkiye İşçi Partisi'nin başarı şansı ne olacaktır? TİP, her şeye rağmen, dört yıl öncesine göre daha fazla oy alacaktır. Çünkü, burjuva partileri karşısında başka alternatif olmadığı için, gün geçtikçe bilinçlenen kitlelerin oy vereceği başka örgüt yoktur. TİP'in bu seçimlerdeki oy artışı, parti yöneticilerinin çalışmalarının eseri olarak kabul edilemez. Bu kendiliğinden meydana gelen bir artış olacaktır. Ama bu artış, partinin gelmiş geçmiş yöneticilerini, kitleleri daha büyük oranlarda bilinçlendirmemek ve partinin oyunu çok daha yükseklere çıkartamamak sorumluluğundan kurtarmayacaktır.

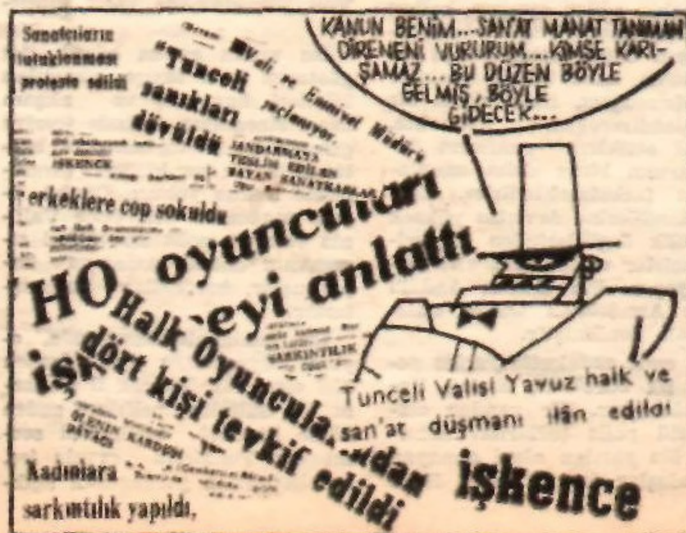
YUKARIDA da belirttiğimiz gibi, başka alternatif olmadığı için, Türkiye İşçi Partisi'ni herşeye rağmen desteklemek tüm sosyalistlerin görevidir. Ama önümüzde seçime birbuçuk aydan az bir zaman kalmıştır. Seçim dönemi göz açıp kapayıncaya kadar geçecektir. Seçimlerde herşeye rağmen TİP'i desteklemek sorumluluğuyla karşı karşıya bulunan sosyalistler, seçimden sonraki dönem için de, Türkiye sosyalist hareketini sağlam bir çizgiye oturtmak üzere bugünden kendilerini hazırlamakla yükümlüdürler. Kendiliğinden oy artışını kendilerine mal edecek yöneticilerin ve parlamenterlerin, seçimden sonra «tepeden inme» metodlarla partiyi kendileri için bir «dikensiz gül bahçesi» haline getirmelerine göz yumulacak mıdır? TİP'in bu burjuva parlamentarizminin tuzakları içerisinde devrimci niteliğini yitirmesine ve Türkiye sosyalist hareketini temsil etmekten uzaklaşmasına meydan verilecek midir? Seçimlerde parti olarak TİP'i destekleyen sosyalistler, seçim sonrasının sorunları üzerinde de şimdiden düşünmek zorundadırlar. Bu, devrimci niteliklerini yitirdikleri sabit olan yöneticilerin değiştirilmesinden, bugün bir sosyalist hareket için yetersizliği sabit olmuş bulunan parti programının geliştirilmesine kadar varan geniş ve köklü bir çalışmayı gerektirmektedir. TİP'in bir sosyalist parti olarak ayakta kalması ve gelişmesi şimdiden başlayacak bu çalışmaya bağlıdır.

·GÖZ GÖRE· YALÇIN ÇETİN ·

BREJNEV - ÇEKOSLOVAKYALILAŞTIRAMADIKLARIMIZDANMISINIZ ?..

Tunceli'de Pir Sultan Abdal olayları sırasında Emniyet Müdürü tarafından tabanca ile ateş edilerek alnından vurulan Mehmet Kılan yerde kanlar içinde yatıyor

Tunceli'deki Pir Sultan Abdal olayları

Anadolu Halkına 400 Yıl Sonra Hâlâ Hızır Paşa Zulmü

Yürü bre Hızır Paşa
Senin de çarkın kırılır
Güvendiğin padişahın
O da bir gün devrilir!

Bundan tam dörtyüz yıl önce bir halk ozanı, Ceberrut Os*manlı yönetiminin halk düşmanı* zalimlerine böyle meydan okuyordu.

Pir Sultan Abdal, bir Alevi ozanıydı. 16. Yüzyıl'da Sıvas'ın *Banaz köyünde doğmuştu. Asıl* adı Haydar'dı. Kanuni döneminde ceberrut Osmanlı idaresine başkaldırmış, Padişah'ın mutemet adamı Hızır Paşa tarafından yakanalanarak idam ettirilmişti. Ama idam edilmekle Pir Sultan Abdal'ın ismi, mücadelesi ve şiirleri unutulmamış, aksine *günden güne büyüyen bir* efsane halinde sadece Alevilerin değil, tüm ezilen Anadolu halklarının gözünde zulme karşı *savaş bayrağı olmuştu. Pir* Sultan Abdal şiirlerini duru halk diliyle ve coşkun bir lirizmle söylediği için deyişleri dillerden düşmemişti.

Nasıl bir Şeyh Bedrettin'in unutulması mümkün değilse, *Pir Sultan Abdal'ın da unutulması* mümkün değildi. Zira aradan yüzyıllar geçmiş, fakat mazlum Anadolu halklarına karşı bürokrasinin zulmü, baskısı değişmemişti. Yüzyıllarca Bâbıâli'de, daha sonra da Ankara'da üstlenen zorba bürokrasi kitleleri ezdikçe, sömürdükçe, *milyonlarca insan yaşama* ve dayanma güçlerini bu tarihin sonsuzluğunda ışıl ışıl pırıldayan kahramanlara sarılmakta bulmuşlardır.

İşte geçen hafta önce Elazığ'da, daha sonra da Tunceli'de patlak veren kanlı olaylar, Pir Sultan Abdal döneminden beri *Anadolu'da halka zulüm* babında hiçbir şeyin değişmediğini bir kez daha ortaya koymuştur. Garip tecelli, Elazığ ve Tunceli olaylarının da kahramanı, yine vücudu dörtyüz yıl önce ortadan kaldırılan Pir Sultan Abdal'dır.

Genç tiyatro yazarı Erol *Toy, bu halk kahramanı ve ozanının* hayatını ve mücadelesini günümüzde canlandırmak üzere **«Pir Sultan Abdal»** adında bir oyun yazmış ve Ankara'da Halk Oyuncuları tarafından sahneye konulan oyun tahminlerin üzerinde bir ilgi görmüştür.

Başkentte ve bütün devlet ricalinin gözleri önünde oynanan oyuna hiçbir müdahale olmamıştır. Ne zaman ki Pir Sultan Abdal, Halk Oyuncuları tarafından Anadolu'da turneye çıkartılmıştır, işte o zaman iktidarın kölesi *bürokratlar birer* Hızır Paşa kesilerek genç sanatçıların *karşısına dikilmişler*, **«Olmaz»** demişlerdir. Demişlerdir, çünkü Ankara'da burjuva muhitlerinde bir sanat gösterisefalet ve zulüm altında yaşası telakki edilen oyunun, halkın dığı, nüfusunun çoğunluğunu alevilerin teşkil ettiği Doğu Anadolu'da daha başka etkiler *uyandıracağını, halkı daha bir* bilinçlendireceğini bilmekte, temsil ettikleri sınıfların durumlarının biraz daha sarsılacağını farketmektedirler. Esasen kendilerine devletin yüksek güvenlik örgütlerinden bu yolda *emirler* verilmiştir. **«Ne yapın yapın, Pis Sultan Abdal'ı *Doğu Anadolu'da temsil ettirmeyin!»*** denilmiştir.

Bu emri sadakatle yerine getiren ilk bürokrat, Elazığ Valisi olmuştur. Bir yandan olağanüstü *polis* tedbirleri alınırken, öte yandan alevi olmayan vatandaşlar *kışkırtılarak* Halk *Oyuncuları'nın üzerine saldırtılmıştır.*

Aynı tertip daha sonra Tunceli'de tezgahlanmak istenmiştir. Halk Oyuncuları, Pir Sultan Abdal'ı temsil etmek üzere Tepebaşı Sineması'nı kiralamışlardır. *Oyun hazırlıkları yapılırken* Tunceli Valisi Erol Yavuz duruma müdahale ederek, **«Bu oyunu temsil etmenize izin veremem. Oyun alevilik konusunu işlemektedir. Oynanırsa, alevilerle sünniler arasında çatışma olur»** demiştir.

Vali'nin nasıl bir tertibe alet olduğu, daha şu sözlerde sırıtmaktadır. Zira, Tunceli mezhep bakımından ayrı bir özellik taşımaktadır. Tunceli halkının hemen tamamı alevidir ve böyle *bir mezhep çatışmasının* çıkmasına imkan yoktur.

Bu tertip ve müdahale karşısında Halk Oyuncuları derhal İçişleri Bakanı Ragıp Üner'e *bir yıldırım telgraf* çekerek durumu bildirmişlerdir. Bakanın Halk Oyuncularına *izin* vermesine rağmen, bazı resmi gizli örgütlerden alınan talimata uyan Vali yasaklamada ısrar etmiştir.

Bu arada *oyuna* büyük ilgi gösteren halk satışa çıkartılan *biletleri kapışmış* ve *akşam* üzeri sinemanın önünde içeriye girmek üzere toplanmaya başlamıştır. Ne var ki, içeri girmelerine imkan yoktur. Çünkü, oyun saatinden çok önce Vali'nin emriyle polis kuvvetleri sinemanın önünü tamamen kapatmışlar, barikatlar kurmuşlardır.

Bu müdahale karşısında, oyunu seyretmeye gelenlerden biri olan TİP Tunceli İl Başkanı Ali Gültekin, polislere neden böyle *hareket ettiklerini sormuştur.* Polislerin cevabı ise, hareketlerinin gerekçesini açıklamak yerine, Ali Gültekin'i *sille tokat* alaşağı etmek olmuştur. Polisin bu zorbalığı karşısında halk birdenbire galeyana gelmiş ve Ali Gültekin'i polislerin elinden almak istemiştir. Vahim bir olay çıkmaması için TİP'in Tunceli aday adayı *Kemal Burkay halkı* yatıştırmaya çalışmış, **«Sakin olun, ben Vali ile görüşeceğim»** demiştir. Aynı zamanda bir hukukçu olan Kemal Burkay'ın bu kanuni davranışına da polisin mukabelesi, arkasında koşup kendisini yere yıkmak, yerlerde karakola doğru küfür, tekme, tokatla *sürüklemek* şeklinde tezahür etmiştir.

Emniyet Müdürü ve Vali'nin içeride hazır beklediği emniyet merkezine götürülen Kemal Burkay'a orada çeşitli işkenceler yapılmış, dayak atılmıştır. Bu *kanunsuzluklar olurken* dahi halk fiili bir müdahalede bulunmamış, sadece bağırarak Burkay'ın serbest bırakılmasını istemiştir. Ancak aradan bir saat geçtiği halde Burkay'ın serbest bırakılmaması ve içeriden işkencenin etkisiyle yükselen bağırtıların artması üzerine *Tunceli'nin yiğit gençlerinden* Mehmet Doğan Kılan, elinde bayrakla ön s..fa geçmiş ve yüksek sesle bağırarak Burkay'ın serbest bırakılmasını is-

NECMİOĞLU VE NESİMİ
— Tunceli'de tutuklandılar —

Hilvan gençliği toprak ağalarını protesto etti

Devrimci Hilvan yüksek tahsil gençliği olarak, Hilvan'daki *toprak ağasının köylü* ve *halkı ezip işi kaymakamı* dövdürmeye kadar azıtması gerçeğini yazdığınız için ANT *Dergisi'ne teşekkürü borç biliriz.*

Doğu'da ve özellikle Hilvan'da toprak ağaları sırtlarını CHP ve AP'ye dayayarak halkı ezmektedirler. Toprak reformu ve düzen değişikliği gibi yalan vaadlerle köylü ve fakir halkı aldatan CHP şeflerini, halkımızın ağa baskısında inlemesine kasıtlı olarak seyirci kalan AP kodamanlarını lanetleriz.

Halkı *ezip kaymakamı dövmeye* kadar *işi azıtan* Paydaş ve diğer toprak ağalarını devrimci Hilvan Gençliği *olarak protesto ederiz.*

Fethi Kaya (Hukuk Öğrencisi), Şerif Abak, Sabri Aksakal (Kimya Fakültesi), Nuri Salık, Ramazan Bebe (Edebiyat Fakültesi), Suphi Yıldız (Galatasaray Özel Eczacılık Yüksek Okulu), Said İnal (Öğretmen)

Tunceli'de temsil edilmesi önlenen Pir Sultan Abdal oyunu'nda Pil Sultan Abdal'ın idam edilmesini gösteren sahne

temiştir. Öteden beri halkı polis zulmüne karşı savunmakla şöhret yapan ve halk tarafından çok sevilen Mehmet Kılan'ın bu isteğine, bizzat Emniyet Müdürü balkondan tabancasını ateşleyerek cevap vermiştir. Hiçbir suçu bulunmayan Mehmet Doğan Kılan emniyet müdürünün tabancasından çıkan kurşunlardan biriyle alnından vurularak kanlar içinde yere yıkılmıştır.

Zorbalığın ve kanunsuzluğun son haddini bulması üzerine halk tam anlamıyla galeyana gelmiş ve emniyet merkezine hücum ederek camı çerçeveyi indirmiştir. Halkın infiali karşısında korkuya kapılan Emniyet Müdürü, merkezin üzerinde bulunan lojmanın arka kapısından sıvışmıştır. Bundan sonra halkla içerideki polisler arasında silahlı bir çatışma başlamıştır. Çatışma devam ederken bazı gruplar da Emniyet Müdürü'nün lojmanına girmişler, kendisin' orada bulamayınca gizlenebileceği başka yerleri aramışlardır. Bu arada halk tarafından emniyet ajanı olarak tanınan eski CHP miletvekillerinden Mahmut Tan'ın evini de basmışlardır.

Daha sonra polisin yardım talebi üzerine Hozat'taki Jandarma Er Okulu'ndan bir birlik gelerek duruma müdahale etmiş ve çatışmayı önlemiştir. Ancak çatışmalar sonunda Mehmet Doğan Kılan ile Aziz Günel adında iki kişi polis kurşunuyla ölmüş, altı kişi de yaralanmıştır.

O gün olaylar yatışmış, ancak ertesi gün Diyarbakır ve Erzincan'dan gelen toplum polislerinin de yardımıyla şehirde tam bir **«Hızır Paşa terörü»** başlamıştır. Polisler küçük çocukları tabanca ile tehdit ederek bir gün önceki olaylarda kimlerin bulunduğunu tek tek tesbit etmiştir. Bundan sonra şehirde bir **«insan avı»** başlamış Halk Oyuncuları'ndan 22'si de dahil olmak üzere 100'e yakın vatandaş yakalanarak nezaret altına alınmıştır. Polisler, yakaladıkları şahısları emniyete getirirken cesedi yerde yatan Mehmet Doğan Kılan'ı çiğnemeye zorlamışlar, daha sonra emniyet merkezinin bodrumuna indirerek 50-60 santim yükseklikteki suyun içine çırılçıplak sokmuşlardır. Yakaladıkları şahısların üzerindeki yüzük, saat gibi kıymetli eşyayı da iade edilmemek üzere gaspeden polisler eşi görülmemiş bir vahşetle masum insanlara işkence ve zulmetmeğe başlamışlardır. Bu vahşi icraatı, bizzat bir zamanlar İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın Özel Kalem Müdürü olan Emniyet Müdürü idare etmiştir. Günlerce süren engizisyon sorgularından sonra **Avukat Kemal Burkay** (TİP Adayı), **Ali Gültekin** (TİP İl Başkanı), **A.' Erdoğan** (TİP Yönetim Kurulu Üyesi), **Hasan Ali Arslan** (TİP Yönetim Kurulu Üyesi), **Aşık Nesimi Çimen** (Halk Oyuncusu), **Ayberk Çölok** (Halk Oyuncusu), **Tuncer Necmioğlu** (Halk Oyuncusu), **Yüksel Topçugüler** (Halk Oyuncusu), **Musa Talan** (İşçi), **Hasan Sönmez, Veli Gültekin** (Çiftçi), **Mehmet Güngör** (Öğrenci), **Mehmet Ali Bakırcı** (Öğrenci) **Hüseyin Yaşar ve Hasan Taşkale** tutuklanmışlardır.

Soruşturma sonuçlanır sonuçlanmaz, olayların büyümesinde Vali kadar, belki de ondan fazla rol oynayan Emniyet Müdürü Nail Bozkurt, **«moral izni»** alarak Tunceli'den kaçmıştır. Zira, Sükan'ın eski özel kalem müdürü, halk çocuğu Mehmed Doğan Kılan'ı öldürmekten sanıktır. Nitekim, maktulün kardeşi Hüseyin Kılan savcılığa başvurarak ağabeyini vuran Emniyet Müdürü hakkında soruşturma açılmasını istemiştir.

Halk Oyuncuları da, Mehmet Doğan Kılan'ı Emniyet Müdürü'nün vurduğuna tanıklık ederek.

«Mehmet Kılan polis karakoluna doğru yürürken emniyet müdürünün bulunduğu odanın lambası söndürüldü ve ateş edildi. Mehmet Kılan orada öldü. Düşerken de,

«— Yaktın beni müdür, diye bağırdı. Bugün Tunceli'de herkes bunu biliyor» demişlerdir.

Polisin Halk Oyuncularına ve halka yaptığı zulüm ise herhalde Hızır Paşa'ya rahmet okutacak kadar hunharcadır. Nitekim Ankara'da basın toplantısı yapan Halk Oyuncuları, işkenceleri şöyle anlatmışlardır:

«İşkence odası en alt kattadır. Teker teker oraya götürülüp falakaya yatırılıyorduk. Yapılan küfürler ise ağza alınacak gibi değil. İşkence edilenler arasında 10 yaşında çocuklar da vardı. En büyük işkence Avukat Kemal Burkay'a yapıldı. İşkence odasına alınan önce birkaç kişi tarafından yumruklanıyordu. Sonra falakaya yatırılıp bayıltılıncaya kadar dövülüyordu. Arkasından da tuzlu suyun içinde sırtlarımıza binip yürütüyorlardı. Aşık Nesimi, Ayberk Çölok ve Tuncer Necmioğlu'nun bıyıklarını yoldular. Bu arkadaşlar ve Kemal Burkay ile Ali Gültekin birkaç defa indirildiler işkence odasına. Onlara işkence yapılırken seslerini duymamak için kulaklarımızı tıkıyorduk. Ağıza tükürmek, makata cop sokmak, saçı yolmak da işkenc...r arasındadır!»

Halk Oyuncuları'nın kadın mensuplarına yapılan işkenceler ise, tek kelimeyle insanlık adına utanç vericidir. Elif Çölok, arkadaşı Birül Topçugüler ile birlikte uğradıkları işkenceyi şöyle nakletmiştir:

«— Polisler devamlı olarak bizi jandarmalara teslim etmekle tehdit ediyorlardı. Bir ara odada üç polis kalmıştı. İçeri 15 - 20 jandarma birden aldılar. Birden ışıklar söndü. Korkunç bir çığlık attım. Galiba bu çığlık bizi kurtardı. Hemen ışıklar yandı. Bir polis içeri girerek «Böyle şey olmaz» diye bağırdı. Jandarmalar dışarı çıktılar. Sonradan öğrendim. Eşim Ayberk Çölok benim çığlığımı duyunca başını duvarlara vurmuş ve intihar etmeğe kalkmış. Bize en az edilen küfür «orospu» kelimesi idi.»

Elif Çölok, daha sonra Savcının yardımı ile hastanede misafir edildiklerini Baştabibten büyük yakınlık gördüklerini belirtmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«Nezarette bulunan eşlerimizin bırakılmasını bekledik. Sonradan bırakılmıyacaklarını öğrendik. Adliyeye eşlerimizle konuşmak üzere gittik. Hastane jeepi bizi Adliyeye götürdü. Dönüşte büyük bir komplo ile karşı karşıya kaldık. Hastane jipini jandarma Assubayları geri göndermişler. Bizi başka jipe aldılar. Ahmet Yalçın, adındaki Assubayla Mehmet Tarakçı adındaki Assubay Birgül'le bana sarkıntılığa yeltendiler. Muvaffak olamayınca da karanlık yollara sapmaya kalktılar.

«Baştabibin bizi beklediğini, gelmediğimizi görünce başlarına büyük işler açılacağını söyledik. Bunun üzerine bizi hastaneye getirmek mecburiyetinde kaldılar.»

Evet, bütün bunlar, Hızır Paşa'dan tam dörtyüz yıl sonra, anayasa teminatı (!) altındaki Türkiye'de olmuştur.

Ve Tunceli'nin iktidar kölesi valisi hâlâ Halk Oyuncuları'nı ve halkı suçlamağa çalışmakta, bir numaralı mücrim Emniyet Müdürü moral istirahati yapmakta ve Süleyman iktidarı da binbir safsata ile olayı kedi pisliğini örter gibi örtmeğe çabalamaktadır.

Ama ne denli örtbas edilirse edilsin, halk bu Hızırpaşa Zulmü'nün farkındadır ve Pir Sultan Abdal'ın dörtyüz yıl önce söylediği şu dörtlük hâlâ unutulmamıştır:

Kalkın canlar bir olalım
Münkire kılıç çalalım
Yoksulun hakkın alalım
Tevekkel tü taal Allah

Vahşetin Cesareti

Daha önceleri burada «Çürüme» başlığı altında bir yazı yazmış, bugünkü düzenin bütünüyle, her bir yanından çürümekte olduğunu söylemiştim. Çürüme sürüp gidiyor. Bu düzenin laçkalaşması bir ölümlü bedeni sarar gibi her bir yanı sarmış. Çürümenin kokusu bütün duyarlığını yitirmiş burunların direklerini kıracak kadar havamızı doldurmuş. Bunlar böylesine bir çürüme içindeyken bizler, memleketin emekçi ve dinç güçleri hiç bir surette bu çürümeye karışmayacağız. Burnumuzu tutup bu korkunç çürümeyi baştan sona kadar seyredeceğiz. Tâ ki bu düzen kokmuş bir meyva gibi dalından kendiliğinden düşe.

Şu trafiğe bir göz atın bakalım. Bir laçkalaşmanın bütün belirtilerini göstermiyor mu? İşte İstanbul şehri. Ya Anadolu yolları... Her yol bir mezbaha değil mi? Rüşvet, hırsızlık, adam kayırma, sahtecilik, dolandırıcılık artık her günkü yaşantılarımız içinde. Nerdeyse rüşveti, dolandırıcılığı kompradorluk kanunlaştıracak. Öylesine insanlar türedi ki, nerdeyse, ellerinden gelse Türk bayrağını yasaklayıp yerine Amerikan bayrağı çekecekler. Namussuzlar öylesine Amerikalı olmuşlar. Yalan mı dolan mı, bugünkü Türkiyede en geçerli meta. Kompradorluk yalanı da dolanı da kanun haline getirdi.

Bu düzen böylesine korkunç kokular saçaraktan çürürken memleketi de birlikte çürütmeyecek mi? Onu da birlikte alıp götürmeyecek mi? Tehlike yok değil. Ama Türkiye şimdilik dayanıyor. Varlığından, kişiliğinden çok şey yitirse de dayanıyor. Belki yokolabilirdi Türkiye. Bu esen yele bu kar mümkünü yok dayanmazdı ama bereket versin çürüme çok hızlı gelişiyor. Bir sabah gözümüzü açmışız ki kompradorluk belası cehennem olmuş gitmiş.

Bu düzen bu kadar çürümese, dökülmese, kokuşmuş bir beden gibi paramparça dağılmasa Vedat Demircioğlunun katillerine madalya verilmezdi. Katiller bugün içerde olurlardı. Bu korkunç çelişki, en büyük çürümedir. Ya Şadi Alkılıç olayı... Bir Adalet düzeninin yüzünü tarih boyunca kızartacak bir hukuk rezaletidir.

Kanlı Pazarın katilleri nerede? AP'nin milislerinin öldürdükleri insanların kanı ne oldu? Sadece, sadece sabırla bir çürümeyi uzaktan seyredelim, yeter. Dünyanın hiç bir memleketinde, bu çağda böyle rezaletler olamaz. Türk komprador burjuvasının düzeni... Biafrada mı? Biafrada olur. Orada da kompradorluk bir kanser gibi memleketin yüreğine girmiş.

Camiler AP milislerinin kışlası olmadı mı?

Din adına bir kadını bu milisler çırılçıplak soyup bir şehirde teşhir etmediler mi? Bu kadar kokuşma, yozlaşma, çürüme bugün dünyanın neresinde, hangi memleketinde olabilir? Biafra mı? Yok yok, gazeteler orada bile böyle bir rezaleti yazmadılar. Amanın biraz sabır, çürüyor, baştan ayağa bu düzen çürüyor. Kendi kendini yiyor. Amanın dokunmayalım.

Her gün bir kitap toplatılıyor. Artık kitap toplatmak ahvali adiyeden oldu ki toplatılan kitapları gazeteler bile yazmaz oldu. Ya şehir meydanlarında yakılan kitaplar? Kompradorluğun da bir kanunu töresi, azıcık haysiyeti, insanlığı yok mu? Ölü gözünde yaş aramak gibi... Bırakın, bütün alametler çürüdüğünü gösteriyor. Kokudan burun direklerimiz kırıldı. Burnumuzun direği çelikten mi? Duymuyor musunuz?

Daha rezil bir sansür var mı dünyada? Ahlaksızlığa böylesine yeşil ışık yakan... Ve memleketteki her namuslu gücü yasaklayan... Bir tek Türk filmi görün, görün de anlayın ki, çürümenin neresinde bunlar...

Ve Tunceli olayları... Yasaklanan piyes... Öldürülen vatandaş... Ve demokrasi. Ve dağa kaldırılmak istenen... Hem de devletin emniyet güçlerince... Hem de Elif Türkânı... Türkiyenin yetiştirdiği en büyük yüz aklarından birisini. Eeeey, yerin dibine batasın kompradorluk düzeni. İnsanlık bu kadar alçaltılır mı? Ve dayak yiyen oyuncular. Her hangi, en bozuk bir düzende de olsa, taaaa, buradan Tunceline ışık götüren sanatçılar başüstünde taşınır. Bu iğrenç kompradorlukta dağa kaldırılmak isteniyor. Sarkıntılık yapılıyor. Çürümenin de, küçülmenin de bir derecesi var.

Bir memleketi ancak bu kompradorluk seviyesi bu hale getirebilir. Ama sabırlı olalım. Görüyorsunuz ne korkunç çürüyor. Milli değerlerimizden, geleneklerimizden, güzelliğimizden, insanlığımızdan, kültürümüzden, kişiliğimizden, onurumuzdan bir şeyler alıp götürüyor ama, sabır. Ne yapalım bu belâya bir kere düşmüşüz. Çürümeyi sabırla beklemekten başka çaremiz yok. Kompradorluk vahşetini gittikçe artıyor. Artırsın. Ama bekleyelim. Çürümeyi, ulumayı yarım bıraktırmayalım. Demokrat Parti hatasına bir daha düşmeyelim. Demokrat Parti belâsını olgunlaşmadan, daha iyice çürümeden dalından düşürmek memlekete çoğa maloldu. Amanın sabır. Görmüyor musunuz, çürümenin kokusu dünyayı sarmış. Kompradorluk vahşeti yüreklendikçe yürekleniyor. Biraz sabır. Alametler belirdi. Dokunmayalım. Günahları sonsuz ve çok ağır. Yüklenmeyelim.

Bu seçimi de AP kazanacak. Ne güzel. Hele durun azıcık. Bu memlekette de bir gün, gün doğacak. Hem de kütür kütür bir gün. Şıkır şıkır. Hem de her tepeden bir güzel gün doğacak. Çürümenin şiddeti, umudumuzu besliyor.

Yaşar Kemal

Ferruh Doğan

SPOR TOTO

DEMOKRASİ

DEVRİM STRATEJİSİ AÇISINDAN

OSMANLI TOPLUM YAPISI

Muzaffer SENCER

SON yıllarda Türkiye'de toplumcu ve devrimci kanatta, bir yandan sosyalist teori öte yandan sosyalist eylem planında derin tutum ayrılıklarına yol açan çatışmalar belirmiştir. Bu çatışmalar, Türkiye solunda politik çatlamalara ve sosyalist güçlerin eylemde bölünmesine kadar varmıştır. Bugün devrimci yayın organlarında olduğu kadar, işçi ve gençlik arasında güçlü yankılar bulan ve köklü çatışmalara yol açan bu ayrım, ülkenin devrimci potansiyelini sınırlandıracak, devrimci gelişimini ağırlaştıracak bir yoğunluktadır.

....

Türkiye solunun bölünmesine varan bu çatışmaları doğuran görüşler, bazı ayrıntılar bir yana bırakılarak iki ana öbekte toplanabilir:

Her iki kanat da, antiemperyalist, yani milli devrimin gerekliliği konusunda uzlaşmış durumdadır. Ve yine her iki kanat da, emperyalizme karşı savaşın geniş cephe halinde yapılmasından yanadır. Tartışma, bu cephenin dokusu ve bu savaşın nasıl yürütüleceği noktasında ortaya çıkmaktadır.

Güçbirlikçilerin, milli burjuvazi de dahil, her türlü millici güçlerle, herhangi bir sınıf ve onun örgütünün öncülüğü olmaksızın anti - emperyalist bir mücadele öngörmelerine karşılık, yerli burjuvazinin milli niteliğini kabul etmeyen TİP yöneticileri, emekçi sınıfı ve onun örgütü olan siyasi partinin öncülüğünde diğer devrimci güçlerle birlikte emperyalizmle mücadeleden yanadır.

Güçbirlikçiler, komprador burjuvazi dışındaki yerli burjuvaziyi milli saydığı ve antiemperyalist mücadele onu devrimci güçler arasına soktuğu için, milli devrimin antikapitalist, yani sosyalist bir planda yürütülmesine karşıdır.

Oysa, TİP yöneticileri yerli burjuvaziyi emperyalizmin işbirlikçisi saydıkları için antiemperyalist bir mücadelenin zorunlu olarak antikapitaist, yani sosyalist olacağı inancındadır.

Hangi güçlerle ve nasıl yürütüleceği konusunda anlaşmazlığa düşmekle birlikte **«milli»** devrimin gerekliliği üzerinde uzlaşan iki kanat, antifeodal, yani demokratik devrimin zorunluluğu söz konusu oldukta, görüş ayrılığına düşmektedir.

TİP yöneticileri **«emperyalizmin işbirlikçisi olan ve tarım kesimindeki kapitalist üretim ilişkilerinden yararlanan»** ağa sınıfına karşı antiemperyalist ve antikapitalist bir mücadelenin yeterli olacağı ve ayrıca antifeodal, yani demokratik bir devrimin gereksizliği kanısındadır. Oysa, güçbirlikçiler, emperyalizmin işbirlikçisi değil, bir **«feodal sınıf»** saydıkları ağalara karşı, antiemperyalist mücadelenin yetersizliği, antikapitalist mücadelenin imkansızlığı görüşüyle, millileşmeyi tamamlayacak ve **«küçük burjuva toprak mülkiyetini»** yaygınlaştıracak bir antifeodal, yani demokratik devrimi zorunlu bulmaktadır.

O halde Tükiye solunda görülen bölünmenin ağırlık merkezleri:

a) **«Milli»** devrimin stratejisi, b) **«Demokratik»** devrimin gerekli olup olmadığı üzerinde toplanmaktadır. Bu iki tartışma konusu da kabaca;

a) Milli burjuvazinin varlığı, b) Feodal sınıfın varlığı sorunlarına geri götürülebilir.

İşte bu araştırmada (ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan Osmanlı Toplum Yapısı adlı kitap), Türkiye solunun bölünmesine varan bu iki sorundan ikincisi, yani Türk toplumunun tarihinde feodal bir aşamanın bulunup bulunmadığı sorunu üzerinde durulmuş, böylece bir yandan tarihsel köklerine inilerek günümüz Türkiye'sinde tarım kesiminde yürürlükte olan ilişkiler aydınlatılmaya çalışılmış, bir yandan da dolaylı olarak ilk soruna, yani milli burjuvazi sorununa değinilmiştir.

....

BU çalışma, günümüz Türkiye'sinde stratejik bir önemi olan Osmanlı toplum yapısının temel niteliğinin belirlenmesi ve bu niteliğin çeşitli toplum tiplerinin temel kategorileri açısından çözümlenmesi yolunda bir denemedir.

Osmanlı toplum yapısı, bugüne kadar değişik metodlarla ele alınmış ve bunun sonucu olarak çeşitli şekillerde nitelendirilmiştir. Kullanılan metodların farklılığı yüzünden bu alanda beliren görüşlerin çeşitliliği, soruna daha da karmaşık bir görünüş kazandırmıştır:

Örneğin, Osmanlı toplum yapısına kendi metodlarıyla eğilen tarihçiler, onun somut görünüşleri ve kendine özgü nitelikleri üzerinde durarak diğer toplumlardan ayrıldığı yönleri ortaya koymaya çalışmışlardır. İşte bu metodla tarihçiler Osmanlı toplumunun çağdaşı Batı toplumları gibi feodal olmadığını öne sürmüş, ama hangi tipten sayılması gerektiği konusunda bir ipucu vermemişlerdir.

Oysa sosyal bilimler, tek tek toplum yapılarını özel görünüşlerinden sıyırarak genel tiplere geri götürmek ve böylece bağlı oldukları kanunsallığı belirlemek zorundadır. Bu yüzden Osmanlı toplum yapısını sosyal bilimlerin metoduyla ele alanlar, bu yapının somut görünüşlerinden soyutlanmış, ayırıcı ve egemen niteliğine dayanarak tipolojisini yapmaya çalışmışlardır.

Soruna bu metodla yaklaşanlar, çoğunluk, Osmanlı toplumunun ana nitelik bakımından feodal toplumlarla aynı yapıda olduğu ve bu bakımdan feodal toplum tipinden sayılması gerektiği görüşünü benimsemişlerdir.

Öte yandan, yine bu metodu kullananlardan bir kısmı, toplum tipolojisi alanında Marx'ın son yıllarda aktüel bir önem kazanan görüşlerinden yararlanarak Osmanlı toplum yapısını, Doğu veya Asya tipinden saymıştır.

Yine aynı doğrultuda, Osmanlı toplumunun her iki tipi de kuşatacak şekilde pre - kapitalist olarak nitelendiği görülmüştür.

Sosyal bilimlerin metoduyla Osmanlı toplum yapısının tipolojisini yapanlar arasındaki bu görüş ayrılığının nedeni, çeşitli toplum tiplerinin temel «kategorisi»nin yeterince belirlenmemiş olmasıdır.

Bir toplum yapısını bir tipe sokarken dayanılması gereken bu temel kategori, o tipin özgüllüğünü sağlayan, ona tarihsel evrim süreci içinde kendine özgü bir aşama özelliği kazandıran ana niteliktir.

GERÇEKTEN, marksist tarih anlayışına göre, insanlık tarihi, başlangıcından bu yana bir evrimleşme sürecidir. Tarih, başlangıçta bir komünal topluluğun üyesi olan insanın giderek bireyleşmesi, yani emeğin giderek çalışmanın objektif koşullarından ayrılarak özgürleşmesi sürecidir. Bu süreç içinde her aşama, her üretim biçimi veya her toplum tipi, giderek birbirinden ayrılan emekle objektif çalışma koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisinin değişik bir ifadesidir. Bu bakımdan toplum tiplerinin temel kategorisi, emekle çalışmanın objektif koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisinin türüdür.

Kendiliğinden gelişen ilk insan topluluğu aşamasında, emekle çalışmanın objektif koşulları arasında organik bir ilişki söz konusudur.

Asya veya Doğu sisteminde, emekle çalışmanın objektif koşulları arasında bir mülkiyet ilişkisi doğmuştur. Burada, bireye toprağın mülkiyetini değil, tasarruf hakkını veren doğrudan bir komünal mülkiyet vardır. Bu yüzden, bu sistem evrime en dirençli olanıdır.

Antik üretim biçiminde bu ilişki, birlikte bulunan devlet ve özel mülkiyet ilişkisidir. Komünal mülkiyet, özel mülkiyetin bir ön koşulu olmakla birlikte, bireyin özel mülkiyetinin ayrı bir varlık alanı vardır. Burada emekle toprak arasındaki ilişki Asya Üretim Biçimi'ne oranla gevşemiş durumdadır.

Cermen üretim biçimindeyse, komünal mülkiyet, temel olan özel mülkiyetin bir tamamlayıcısı olarak belirdiği için mülkiyet ilişkisi daha bireycidir. Bu yüzden bu tip, evrime daha elverişli bir ileri aşamadır.

Feodal üretim biçimindeyse, emekle çalışmanın objektif koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisi komünal niteliğinden bütünüyle kurtulmuştur. Bu bakımdan feodalizm, emekle toprak arasındaki son ve en gevşek bağlılığı ifade eden, mülkiyetin özelleştiği bir aşamadır. Başka bir deyimle, tarihsel olarak feodalizm, emeğin, objektif çalışma koşullarından ayrılarak özgürleşmesi ve mülksüzleşmesi sürecinde son aşama olan kapitalist üretim biçimini önceleyen ve hazırlayan bir toplum tipidir. Yani emeğin özgürleşmesiyle kapitalizmin ön koşulunu oluşturan bir aşamadır.

İşte bu bakımdan, bu metodla herhangi bir toplum yapısının tipolojisini yapmak, yani onu, bu aşama veya tiplerden birine sokmak demek, o yapıda emekle objektif çalışma koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisinin türünü belirlemek demektir. Bu ilişkinin içinde belirdiği somut biçimler son çözümlemede önemsizdir.

Bu açıdan bakıldığında, Osmanlı toplum yapısının feodal olduğu yolundaki görüş bir ikilem (dilemma) ile karşı karşıyadır. Şöyle ki:

Arolat tahliye edildi

ANT'ın bu hafta yayınladığı «Devrim Stratejisi Açısından Osmanlı Toplum Yapısı» adlı eserinde değerli bilim adamımız Muzaffer SENCER, Türkiye'deki devrim stratejisi tartışmalarına ışık tuttuktan sonra doğru stratejinin saptanması bakımından büyük önem taşıyan Osmanlı toplum yapısı üzerine çeşitli görüşleri birer birer eleştirmekte, soruna marksist açıdan eğilerek feodalite iddialarını birer birer çürütmekte ve Osmanlı toplum yapısının temel niteliğini belirlemektedir. Bu sayfada kitap hakkında genel bir bilgi vermek üzere giriş ve sonuç bölümlerinden yaptığımız bir seçmeyi okurlarımıza sunuyoruz.

Feodalizm, çözülebilir bir kırsal yapı temel üzerinde, iç dinamiğiyle, emeğin objektif çalışma koşullarından ayrılmasını sağlayan kapitalizmin en temel tarihsel ön koşulunu hazırlayan bir tiptir. Bu yüzden feodal Batı toplumları, evrimleşerek kapitalizm aşamasına dönüşmüşlerdir.

OSMANLI toplumunun iç evrimiyle kapitalizme dönüşmediği bir tarihsel gerçek olduğuna göre, aynı tipten olduğu ileri sürülen iki yapı arasındaki temel kategori, yani evrimleşme farklılığının hesabı verilemiyecektir. Bu farklılığı, tiplerin evrimleşme dinamiğinden bağımsız (coğrafi keşifler v.b. gibi) bir takım tarihsel olaylarla açıklamak, toplum tiplerinin evrimleşmesindeki kanunsallığı tanımamak olacaktır.

Bu bakımdan, Osmanlı toplum yapısının, egemen mülkiyet ilişkilerinin türü açısından, feodalizme değil, Asya veya Doğu sistemine benzediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Osmanlı toplum yapısı için Asya veya Doğu sistemini savunanların yaptığı gibi, bu tipi Marx'ın çözümlemesinde bir örnek olarak kullandığı Hint toplumunda kazandığı somut görünüşle ele almak, Osmanlı toplumu açısından yanıltıcı olacaktır.

Gerçekten, temel kategorisi, doğrudan komünal mülkiyet olan Asya Tipi Üretim Biçimi, çeşitli koşullar altında değişik biçimler kazanan bir genel tip özelliği taşımaktadır. Asya Tipi Üretim Biçimi, azgelişmişliğin toplum yapısı açısından çözümlenmesinde yararlı bir model olarak anlam kazanır.

Gerçekten, Osmanlı toplumunda egemen bir nitelik taşıyan miri toprak rejimi, emekle objektif çalışma koşulları arasında doğrudan bir komünal mülkiyeti ifade etmektedir. Bu komünal mülkiyet, emeğin objektif çalışma koşullarından ayrılarak özgürleşmesine, yani köylünün yığınlar halinde topraktan koparak özgür emekçi haline dönüşmesine imkan vermemiştir. Osmanlı toplum yapısının bu temel niteliğidir ki, belli bir ticaret ve tefeci sermayesi ve gelişmiş bir şehir zanaatının varlığına rağmen, bir kapitalist gelişimi engellemiştir.

Evrime karşı dirençli olan Osmanlı toplumu, ancak 16. Yüzyılın ikinci yarısından sonra, Batı kapitalizminin çözücü etkileriyle yapısal değişikliklere uğramıştır. Şöyle ki, ilk planda Batının ekonomik üstünlüğünün doğurduğu mali sorunlar yüzünden vergi sisteminde yapılan köklü değişikliklerle, miri toprak rejimi giderek çözülmüş, buna paralel olarak emeğin özgürleşmesi durumu belirmiştir.

Öte yandan iç dinamikle özgür emek durumu hazırlanmadığı için, el zanaatları düzeyinde kalan Osmanlı endüstrisi, Batının manüfaktür endüstrisinin ucuz ve kaliteli mallarıyla rekabet edememiş ve giderek çökmüştür.

İŞTE bu iki durum, aynı tarihsel sürecin ürünü olduğu için, emeğin özgürleşmesi yerli bir manüfaktürün doğuşu için bir ön koşul olamamıştır.

Bununla birlikte, kırsal kesimlerde emeğin topraktan kopuşuna paralel olarak özel mülkiyetin yaygınlaştığı ve büyük çiftliklerin kurulmaya başladığı görülmektedir. Bu çiftliklerin, kısmen, Batı endüstrisinin ilkel madde talebiyle giderek dış piyasaya üretimde bulunan kapitalist eğilimli işletmelere dönüştüğü *anlaşılmaktadır. Bu bakımdan, Osmanlı* toplumunda, miri toprak rejiminin çözülüşünden sonra büyük özel mülk çiftliklerin yaygınlaşmasını bir feodalleşme süreci olarak nitelemek yanıltıcıdır.

İşte Osmanlı toplumunun bu evrim doğrultusudur ki, bugün Türkiye'de egemen mülkiyet ilişkilerinin tarihsel temeli olmuştur. •

Mahkemeye verilen «Milli Kurtuluş Cephesi» çeviricisi arkadaşımız Cemal Süreya»

DOUGLAS BRAVO
— Fikirleri Türkiye'de Suç Sayıldı —

Bravo'nun "Milli Kurtuluş Cephesi„ hakkında dava açıldı

HOROZ Çivi Fabrikası'ndaki olayları dergimiz adına izlerken toplum polisleri tarafından yaka tıp Eyüp Adliyesi'nce tutuklanan arkadaşımız Osman Saffet Arolat, 97 gün Sağmalcılar Cezaevi'nde yattıktan sonra geçen hafta nakdi kefaletle tahliye edilmiştir.

Hatırlanacağı üzere, Arolat hakkında işçiyi kanunsuz greve tahrik etmek, bildiri dağıtmak **ve hükümeti tahkir etmek** iddiasıyla soruşturma açılmış ve ilk sorgusunu müteakip hakkında tutuklama kararı verilmişti.

Avukatları Alp Selek, Muammer Güngör, Erdoğan Şengezer, Enis Coşkun'un zaman zaman yaptıkları itirazlar her defasında reddedilmiş ve bu durum dergimizin önceki hafta yayınlanan sayısında etraflı şekilde açıklanmıştı.

Arolat'ın durumunu Eyüp Sorgu Yargıcı geçen hafta resen tekrar ele almış ve Savcı Ali Yağcı'nın itirazına rağmen arkadaşımız hakkında 1500 lira nakdi kefaletle tahliye kararı vermiştir. Arolat'ın yargılanmasına bundan böyle tutuksuz olarak devam edilecektir.

Öte yandan, ANT tarafından yayınlanan Douglas Bravo'nun **«Milli Kurtuluş Cephesi»** adlı kitabı hakkında da İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nca, «komünizm propagandası **«yapıldığı»** iddiasıyla soruşturma açılmış ve kitabın çeviricisi Cemal Süreya 142/1. maddeye muhalefetten mahkemeye verilmiştir.

Bilindiği gibi Venezuela Milli Kurtuluş Cephesi'nin genç lideri Douglas Bravo, Latin Amerika'da efsanevi gerillacı Ernesto Che Guevara'nın alçakça öldürülmesinden sonra isminden en çok bahsedilen gerillacı haline gelmişti. Amerikan emperyalizminin amansızca sömürdüğü ülkelerden biri olan Venezuela'nın ve dolayısıyla tüm Latin ülkelerinin sorunlarını bu kitapta açıklıkla dile getiren Douglas Bravo, ayrıca emperyalizme ve kapitalist sömürüye karşı Venezuela'da devrimci güçlerin nasıl bir araya gelerek Milli Kurtuluş Cephesi ve Milli Kurtuluş Ordusu kurduklarını anlatmakta, gerilla kuvvetlerinin siyasi partiler karşısındaki durumlarını ve gerek Küba, gerekse diğer Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerini belirterek Milli Kurtuluş Cephesi'nin yapısı ve amaçları hakkında geniş bilgi vermektedir. Kitap, Douglas Bravo'nun Amerikalı *gazetecilere verdiği uzun bir* mülakat, Venezüela Komünist Partisi'ne yazdığı bir mektup ve ünlü Iracara bildirisinden meydana gelmekte, önsözde ise Venezüela'nın durumu hakkında genel bilgiler yeralmaktadır.

Açılan dava ile ilgili olarak çevirici arkadaşımız Cemal Süreya geçenlerde İstanbul Savcılığı'na giderek ifade vermiştir.

Cemal Süreya'nın 5 yıla kadar hapsi istenmektedir.

Böylece, ANT'ın şimdiye kadar yayınladığı kitaplardan üçü hakkında **«komünizm propagandası yapıldığı»** iddiasıyla dava açılmış olmaktadır. Bilindiği gibi ilk olarak Ernesto Che Guevara'nın Bolivya dağlarında gerilla savaşı yaparken tuttuğu notları bir araya getiren **«Gerilla Günlüğü»** adlı kitap toplatılmış ve çeviricisi Hüseyin Güneş hakkında 142/1. maddeye göre dava açılmıştı. Daha sonra, Emile Burns'ün **«Marksizmin Temel Kitabı»** hakkında da 142/1. maddeden dava açılmış ve kitap toplatılmış bulunmaktadır.

İşçi Birliği'nin işçilere bildirisi

24 Ağustos 1969 Pazar günü TÜRK-İŞ bir miting yapmıştır. Mitingin güya amacı İşçi Emeklilik kanununun meclisten çıkarılmayışını protesto etmek idi. Oysaki emeklilik kanun tasarısı 1968 yılında hazırlanmıştır. 1968 yılından 1969 yılına kadar çoktan çıkması ve şu anda yürürlükte olması gerekirdi. Ne yazıkki ne kanun çıktı ve ne de 6 seneden beri TÜRK - İŞ emeklilik kanun tasarısına sahip çıktı.

TÜRK - İŞ İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİNİ SOYSUZLAŞTIRMAK İSTEMEKTEDİRLER.

Meclis tatil. Seçimlere 51 gün var.... 3.000.000 (Üç milyon) lira harcayarak yapılan bu mitingin amacı İşçi emeklilik kanununun çıkmayışını *protesto etmek değildir.* Bu TÜRK - İŞ yöneticileri ile politika cambazları tarafından hazırlanmış bir oyundur. TÜRK - İŞ Türkiye işçi sınıfına düpedüz ihanet etmektedir.

İşçi arkadaş, Zonguldak madenlerinde, Alpagut linyit ocaklarında, DERBY'de, Kavel'de Horoz Çivi'de, Singer'de, Türk Demir Döküm'de ve milli güvenliğimiz zedeleniyor diye ertelenen Ereğli Demir Çelik'te onbinlerce işçi, iş garantisi, sendikal özgürlük, yönetime katılmak için direniyorlardı. Bütün zenginlikleri üreten onlardı. Ürettiklerinin adil bölüşümü için direniyorlardı.

Haklarını almak için toplu direnmenin, birleşmenin gerektiğine inanmışlardı. Bütün bu mücadelelerden TÜRK - İŞ yöneticileri ders almak yerine hâlâ İşçi sınıfının ticaretini yapmakla meşguldürler.

Yurdumuzda da işçilerin mücadelesi başlamıştır. Bu kavga bizim ekmek kavgamızdır. Bunun tek yolu birleşmektir. Kol kola girmektir, omuz omuza vermektir.

Mücadele Edeceğiz ... İş Garantimiz için...

Mücadele Edeceğiz... Toplu Direnme ve Genel Grev Haklarımızı Almak İçin...

Yaşasın İşçilerin Birliği.. . Yaşasın İşçi Sınıfının Haklı Kavgası... Yaşasın İşçi Haklarının Savaşı...

İstanbul Bölgesi İşçiler Birliği

Türkiye'yi Amerika'ya satma seferberliği

Namık BEHRAMOĞLU

BİR yandan ekonomi uzmanları ve teknisyenleri ile yurdumuzun dört bir yanına kol atan Amerika, öte yandan askeri uzmanlarını düzenli bir şekilde yurdumuza göndermeye devam diyor. Zamanın yöneticileri bugün başımıza bela kesilen askeri anlaşmaların temelini atmaya gelen bu Amerikan askeri uzmanlarını büyük bir misafirperverlikle karşılıyorlar ve zaman zaman da milli duygularımızı zedeleyecek kadar ödünler vermekten de çekinmiyorlar.

Amerikan hava generallerinden sonra 2 Temmuz 1947'de bir Amerikan deniz heyeti yurdumuza geliyor. Amaçları Samsun limanını ve tesislerini görmek, deniz kuvvetlerimiz hakkında incelemeler yapmak. Amiral Herman başkanlığındaki heyet limanlarımızı geziyor, tersanelerimizde incelemelerde bulunuyor, tabii bu arada Amerika için stratejik bakımdan değeri fazla olan bilgileri topluyor. Temmuz ayı içinde Türk generalleri de bu heyetle birlikte gezilere katılıyorlar.

Derken Amerikan deniz heyetinin tetkikleri ilk semerelerini vermeye başlıyor. İsmet İnönü'nün Cumhurreisi olduğu bir devrede Amerikan hükümeti bize ilk gemilerini de satıyor. 18 Temmuz 1947'de Amerikadan 2 milyon 787 bin 800 dolarlık gemi alıyoruz. Ve hükümet bu gemilerin, komünist baskınına karış silahlı kuvvetlerimizi takviye maksadı ile alındığını söylüyor. Bu alışverişi 28 Temmuz'da yapılan bir anlaşma izliyor. Bu anlaşmaya göre bir Amerikan firması Ankara, Yeşilköy ve Adana hava alanlarını modern bir hale getirmeyi üzerine alıyor.

Amerikan Dışişleri Bakanı Marshall'ın planının yurdumuzdaki yabancı uzmanı olan Thornburg'un tutumu, sanayicilerimiz arasında ilk semerelerini vermeye başlıyor. 7 Eylül 1947'de Amerika'yı arkaların. alan sanayicilerimiz devletin elindeki sanayii derhal hususi teşebbüse devretmesini istiyorlar.

7 Ekim 1947'de Ankara'da dışişleri bakanımızla görüşen Amerikan heyeti sözcüsü görüşmelerinin sonunda basına bizce çok ilginç olan şu beyanatı veriyor:

«Bizim Türkiye'ye yardım etmemiz, kendi menfaatimize uygundur. Ancak mesut bir tesadüftür ki bizim menfaatimiz, Türkiyenin menfaatlerine de uygundur.»

Günümüz bakımından çok önem taşıyan bu sözler akla binbir soru getirmektedir.

Acaba, Türkiye ile Amerikanın müşterek olan menfaati ne idi?

Böyle müşterek bir menfaatte Vehbi Koç ve arkadaşlarının yeri ne idi?

Biz bu soruları şimdilik cevaplamadan olayların gelişimini tarih tarih vermeğe devam edelim.

11 Kasım 1947'de Amerikan ticaret şirketi WORLD COMMERCO, temsilcilerini Türkiyeye gönderiyor ve bunu 25 Kasım 1947'de dışişleri bakanlığımızın bir beyanatı izliyor. Dışişleri Bakanlığımız, yurdumuzda **«YOL İNŞA PROGRAMI»**nın tatbikinin Amerikan Yollar ve Köprüler İdaresi tarafından gerçekleştirileceğini müjdeliyor.

Böylece Amerika dostluk kisvesi arkasında askeri ile, silahı ile, ekonomisti ile, mühendisi ile ve de casusu ile yurdumuza bir adım daha girmiş oluyor.

1947 yılında sürekli olarak yurdumuza heyetler, uzmanlar gönderen Amerika bu işin tek taraflı olamayacağını anlamış olacak ki, 194 yılında yurdumuzdan ülkesine Türk heyetlerinin taşınmasını sağlıyor.

Yıl 1948, aylardan Ocak. 12 deniz subayımız Amerika'nın verdiği denizaltılar için yetiştirilmek üzere Amerika'ya gidiyorlar. Ocak ayı içinde Amerikan gazeteleri düzenli bir biçimde yetiştirilmek üzere Amerika'ya giden subaylarımızın sempatik olduklarından söz ediyorlar. Bu arada bir Amerikan gazetesi **«MÜDAFİİMİZ TÜRKİYE»** diye başlık atıyor.

27 Ocak 1948'de Paris'e gidecek olan Hazine mum Müdürü Sacit Ergin, Mustafa Kemal'in zamanında şiddetli bir biçimde mücadele ettiği görüşü basına verdiği beyanatla tekrar hortlatıyor:

«Türk Hükümetinin noktai nazarı şudur? Amerika'nın Türkiye'ye yardım etmesi içinde bulunduğumuz şartlar dahilinde kaçınılmaz bir zarurettir. Amerikan dostlarımızın Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu zaruretleri takdir ederek bize gerekli yardımda bulunacaklarını ümit ediyor. Türk milletine ve matbuatına sevinçli haberler getireceğime inanıyorum.»

BAŞKAN TRUMAN
— İnönü'den sevgilerle... —

Marshall Yardım Planı için Türkiye hakkında hazırlanan tasarıda Amerikalı uzmanlar yurdumuzu şöyle görüyorlar:

«Türkiye harbin tahribatına maruz kalmamıştır. Bundan dolayı Avrupa memleketlerinin çoğunun maruz kaldığı iktisadi kalkınma meseleleri ile kıyaslanacak problemlerle karşı karşıya değildir. Türkiyenin müstakar bir hükümeti vardır ve iki büyük siyasi parti dış politikada birleşiktir...»

8 Şubat 1948'de Amerika Türkiye'ye 300 milyon dolarlık ek askeri yardım yapacağını söylüyor ve 9 Şubat 1948'de gazeteler Amerikan Dışişleri Bakanı Marshall'ın Türkiye üzerine söylediği sözlerle donanıyor:

«TÜRK - RUS GERGİNLİĞİ YÜZÜNDEN AMERİKA TÜRKİYE'Yİ SİLAHLANDIRMALIDIR!»

Böylece Amerikanın yurdumuza askeri yardım yapmasının nedenleri açık seçik bir kez daha ortaya çıkmış oluyor. Yani Türkiye Amerika'dan aldığı silahları ancak Ruslara karşı kullanmak durumu ile karşı karşıya kalıyor.

17 Şubat 1948'de Amerikan Rockefeller müessesi, mecburi hizmet görmedikleri için öğrencilerimizden bazılarına verdiği bursu keserken, 18 Şubat 1948'de gemi satın almak için Amerikaya giden Ulaştırma Bakanlığı heyetinin Amerikan firmalarından komisyon aldıkları duyuluyor. (18 Şubat 948, Cumhuriyet)

1948 yılının Mart ayı içinde Amerika emperyalist emellerini gerçekleştirmek amacı ile eğitimimize el atıyor. 14 Mart 1948'de yurdumuza gelen Amerika Öğretmenler Birliği Başkanı, Türk okullarını gezmeğe başlıyor. Ve bu tarihten sonra Amerika ile öğretmen alış verişi başlamış oluyor.

18 Mart 1948'de Amerikan Başkanı Truman kongreye okuduğu nutkunda Ruslara karşı harekete geçme zamanı geldiğini belirtirken Amerika Türkiye'ye 275 milyon dolarlık askeri yardım yapmaya karar veriyor. Aynı tarihlerde Dışişleri Komisyon üyesi Mr. VERYS **«Türkiye Amerika yardım etse de etmese de kanının son damlasına kadar çarpışacak.»** diyerek Türkiye'nin Amerika tarafından hiç yoktan sürüklendiği harp tehlikesini belirtmiş oluyor.

Mr. VERYS'in dedikleri bir bakıma doğru çıkmış, halk çocukları Kore'de emperyalist Amerika'nın çıkarları uğruna ölüp gitmişlerdir.

29 Nisan 1948'de Rendova Uçak Gemisi İstanbul sularına girip Dolmabahçe'de demirliyor. 4 Mayıs 1948'e kadar kalan uçak gemisinin komutanı T.R. Frederick ayrılışları nedeni ile İstanbul halkına şu mesajı gönderiyor:

«ABD Deniz Kuvvetleri Rendova Uçak Gemisi subayları ve erleri adına limanınızda kaldığımız müddetçe bize gösterilen fevkalade misafirperverlikten ve kabulden dolayı İstanbul halkına en samimi hayranlığımı ve teşekkürlerimizi sunmayı vazife bilirim. Güzel memleketinizde gösterdiğiniz iyi kabul ve teveccüh bize daima anavatanımızda bulunduğumuz hissini verdi. Bu gelişimiz pek çok zevk duyduğumuz ve hiçbir zaman unutamıyacağımız bir ziyaret oldu. Diğer taraftan bıraktığımız intibaın da bizlere gösterdiğiniz iyi kabul derecesinde olduğunu ümit ederim.»

Bu arada Tümgeneral Fahri Ateşalp başkanlığındaki bir askeri heyetimiz Amerika'da tetkik gezilerine devam etmektedir.

1948'in Mayıs ayında Amerikan Büyükelçisi Wilson yurdumuzu dolaşmayı adeta kendine ödev ediniyor. Bursa, Balıkesir, Çanakkale, İzmir sık sık gittiği şehirlerimiz arasında.

16 Mayıs 1948 bir başka Amerikan uçak gemisi Türkiyeyi ziyaret ediyor. Adı SİBONY. Rendova uçak gemisi ayrılalı henüz 12 gün olmuş. Basın bu uçak gemisi ile ilgili haberi şöyle veriyor:

«Sibony Uçak Gemisi mürettebatı dün şehri gezmişlerdir. Gemiciler bilhassa kapalı çarşıya çok rağbet göstermişlerdir. Beyoğlu eğlence yerleri Amerikalı gemicilerle dolmuştur. İdari makamlar Amerikalı gemicilere gereken kolaylığın gösterilmesi için ted ler almışlardır.» (18 Mayıs 1948 C huriyet Gazetesi)

Amerikan emperyalizminin sömürü planlarından birinin yapımcısı General Marshal

İdari makamların Amerikalı ge cilere gereken kolaylığın gösterilmes çin özellikle pavyon ve barlarda ald ları tedbirler oldukça ilgi çek olmuştur.

26 Mayıs 1948'de İstanbulda ba mensuplarına bir beyanat veren Ame kan Kara Kuvvetleri Komutanı Tü Ordusunun içinde bulunduğu duru şöyle açıklıyor:

«Bir yıl önce Türkiye'ye bir Am rikan askeri heyeti gelmiş, Türkiye' askeri ihtiyaçlarının neler olduğunu celemiştir. Gereken malzemeyi bir li halinde çıkarmıştır. Şurasını öne bildireyim ki, verilen malzemenin kiki değeri 100 milyon dolar değil, milyar dolardır. Harp sırasında muazzam bir ordu bulunduran Ameri harpten sonra elinde kalan en mod harp vasıtalarını en az fiatla hesap mak üzere Türkiye'ye vermiştir. Şu da ilave edeyim ki: AÇILAN KURSLA VE OKULLARDA AMERİKAN USU LERİ TATBİK EDİLİYOR...»

Amerikan Kara Kuvvetlerinin beyanatından ilk planda şu sonuç çıkarmak mümkün.

1 — İnönü ve Hükümeti Türk O dusuna Amerikan usulü eğitimi ilk kanlardır.

2 — Amerika harp sonrası elin kalan ve kendisinin hiç bir işine ya mayacak olan harp malzemesini Tü kiye'ye satarak yada yardım adı alt da vererek yurdumuzdaki yönetic üzerinde politik bir baskı kurmak basrı içindedir.

3 — Amerikadan alınan harp m zemesi ve silahlar yüzünden yurdum da milli silah sanayii gelişememiş güdük kalmıştır. Bunun da sorumlu o zamanın Amerikancılarıdır.

2 Temmuz 1948'de gelen bir uç gemisinden sonra Akdenizde bir Am rikan filosu sürekli dolaşmaya başlıy 13 Temmuz 1948 tarihli gazeteler merikan Harbiye Müsteşarı ve Gen kurmay Hareket Dairesi Başkanı' bir alayımızı teftiş ettiğini yazıyorla Böylece Amerikan komutanları Tü askerlerini de teftiş etmeye başla oluyor.

Ve derken petrol soygununun adımı atılıyor...

Derler de boşa demezler hani...

25 Ağustos 1948 tarihli gazete şöyle yazıyor:

«İzmir Fuarı dolayısıyla ve Am rikan günü olması nedeniyle gösteri tertiplendi.» Ve gazetelerde haber başka sütunda devam ediyor:

«Bazı Amerikalı sermayedarlar içerideki Türk ortakları arasında petrol şirketi kurulması için çalışmal yapıldığı söylentileri büyük tepki yandırdı...»

14 Eylül 1948 tarihli Cumhuriy Gazetesi, Amerika'da çıkan bir gaz tenin manşet altındaki haberini HEZE YAN olarak niteliyor. Haber de şu:

«Türkiyeye yapılan Amerikan ya dımı esasında beylere, paşalara, konak lar yapılmasına varıyor.»

sokan İnönü, 1960'tan sonraki koalisyon döneminde de Amerikalılarla haşır neşir olmakta devam etmiştir. Resimde İnönü, İzmir'deki NATO karargâhını ziyaret ederken görülüyor.

İşte o zamanın bir Amerikan gazetesi ve işte bu gün doğruluğu su götürmez derecede ortada olan bir haberi HEZEYAN olarak niteleyen 1948'lerin Cumhuriyet Gazetesi.

Yıl 1948, ve Eylül'ün 15'i: Amerika'dan gelen bir gazeteciler heyeti **«Türk ordusuna yapılan yardım şimdiye kadar en yerinde yapılmış yardımdır. Çünkü bu yardım Amerikan savunmasına hizmet etmektedir.»** diyor.

Bundan bir gün sonra da Amerika'dan gelen bir içki uzmanı Türkiye'de içki sorununu incelemeye başlıyor. Giderek bu kişi bugün Coca Cola ismi altında ortaya çıkan Amerikan gazozunun ilk adımını atan kişi olacaktır yurdumuzda.

29 Eylül 1948. Amerika ucuz propagandasına devam ediyor...

Türk gazetelerinde önemli haber:

«AMERİKA BİZE 4 MUHRİP VE İKİ DENİZALTIYI bedava VERİYOR».

6 Ekim 1948'de işler biraz da olsa karışıyor. New York Times'a Türkiye'den gönderilen bir telgrafta bizim Amerikan malzemesinin çürük olduğunu anladığımız söyleniyor.

7 Kasım 1948'de Amerikan askeri heyetinin başkanı basına çok ilginç bir beyanat veriyor. Bu muhteremin sözleri de aynen şöyle:

«Türkiye askeri, cesaret ve disiplin bakımından şimdiye kadar gördüğüm askerlerin kat kat üstündedir. Düşman kim olursa olsun yada düşman adedi ne olursa olsun Türkler arasında korkuya rastlamadım. Sonra Türkler komünistlerden o derece nefret ederler ki, muhtemel bir harbin neticesi ne olursa olsun icabında hepsi dövüşmek azmindedir...»

Bu askeri heyetin başkanı, politika çaylağı Amerikalının düştüğü rezil durum, biraz da o zamanki bizim yöneticilerimizin içinde bulundukları acı durumu belirtmek bakımından ilginç olsa gerek.

7 Aralık 1948'de zamanın Amerikan Başkanı Truman **«Türkiye'ye yardım, komünist baskıya karşı direncinizin artırılması için yapılıyor. Ve Türk milleti bu fırsattan faydalanmasını bilmiştir.»** diyor.

1949 yılında Türk - Amerikan dostluğu biraz daha koyulaşmış biçimde devam ediyor.

Ocak ayı içinde bir yanda bir Amerikan donanması Akdenizde manevralarına devam ederken İstanbulu bir Amerikan filosu ziyaret ediyor. Eskiden olduğu gibi filoyu gezen İstanbul halkına bu kez filo ilgilileri daha sempatik davranıyorlar, hediyeler veriyorlar.

Ocak ayının en önemli olaylarından birisi de devrimci yazar Sabahattin Alinin öldürülmesi oluyor.

Amerikan Filosunun amiralleri Ankara'da Türk dostları ile görüşmeler yaparlarken devrimci olarak bilinen kişiler hakkında tahkikat açılıyor, savcılar hızlı bir çalışma temposu tutturuyorlar. 2 Şubat 1949

Amerikalılar **«Amerikanın müdafaası için Türkiyede sarfedilen bir dolar Amerikaya sarfedilecek on dolardan kıymetlidir,»** derken, öte yandan Atlantik Paktı (NATO) ile ilgili çalışmalar 1949'da alabildiğine hızlanıyor. Dışişleri bakanı Sadak ve Salih Omurtak Atlantik Paktı ile ilgili görüşmeler için 4 Nisanda Amerikaya gidiyorlar. 5 Nisan 1949'da NATO imzalanıyor. Atlantik Paktını imzalayan devletler ABD, İngiltere, Fransa, Belçika, Danimarka, Norveç, İtalya.

Bu gün Türkiyenin ve geri bırakılmış tüm ülkelerin başına bela kesilen bu pakta Türkiyenin girebilmesi için dış işlerimizin yapmadığı şey kalmıyor. Örneğin 6 Nisan 1949 tarihli gazetelerde onur kırıcı şu haber yer alıyor.

«Sadak, Atlantik Paktına girmeye çalışıyor...»

Ve dışişleri bakanımız Sadak, New York'dan ayrılırken şu beyanatı veriyor:

«Türkiyenin Atlantik Paktına alınmaması bir hata teşkil eder.»

14 Mayıs 1949'da anti emperyalist tutumları ve Amerikaya karşı çıkışları nedeniyle Mehmet Ali Aybar'ın tevkifine, Rıfat Ilgaz'ın 3 yıl, Aziz Nesin'in de 7 ay mahkumiyetine karar veriliyor.

Devrimciler çeşitli baskılarla susturulmaya çalışılırken 8 Temmuz 1949'da iki Amerikan şirketi Türkiye'de petrol aramak için ilk adımı atıyorlar. Böylece Amerika bu tarihten sonra petrollerimize de el uzatmış oluyor.

15 Temmuz 1949'da İsmet İnönü Amerikan Büyük Elçisi ile kol kola Polatlı'daki askeri tatbikatı izliyor. Bu tatbikatta özellikle Amerikada yetiştirilmiş Türk subaylarının büyük hüner gösterdiklerini gazeteler halka duyuruyor.

20 Temmuz 1949'da zamanın başbakanı Şemsettin Günaltay ile Ankarada bir görüşme yapan Amerikan Maliye Bakanı Snyder basına şu açıklamada bulunuyor:

«AMERİKA YABANCI MEMLEKETLERDE DOĞRUDAN DOĞRUYA YATIRIM YAPMAZ BUNU ÖZEL TEŞEBBÜSLER ELİ İLE YAPAR.»

Günümüzdeki aracı sermayedar grubun nasıl türediği, nereden semizlendiği bu sözlerden sonra biraz daha iyi anlaşılmış oluyor.

Filolar alışılmış ziyaretlerine devam ediyorlar. 28 Temmuz bir filo daha demirliyor İstanbul Limanında. arkasından gemiyi ziyaret edenlere jiklet sakızları, naylon kadın çamaşırları, naneli sigaralar hediye ediliyor.

Temmuz ayından sonra Amerikan yardımlarının etkisi hükümetimiz üzerinde kendini biraz daha göstermeye başlıyor. Devletçiliği ile övünen İnönü ve zamanın hükümeti devletin olur olmaz işlere el atmasının özel teşebbüsü ve yabancı sermayeyi baltalıyacağı fikrinden yola çıkarak devletçiliğin sınırını belirliyecek olan bir tasarı hazırlıyor. İşin en ilginç yanı hükümetin hazırlıyacağı bu tasarı için her şeyden önce işadamlarının ve Amerika'nın görüşleri alınıyor.

10 Ağustos 1949 tarihli gazeteler hükümetin yabancı sermayeye kapıları açtığının ilk habercisi oluyorlar.

«RESMİ SERMAYE İLE (milli sermaye kasdediliyor) YABANCI SERMAYENİN İŞBİRLİĞİ YAPMASI İÇİN YERLİ VE YABANCI SANAYİCİLER İLE HÜKÜMET ÇALIŞIYOR.»

23 Amerikan Gazetesini temsilen yurdumuza gelen bir Amerikalı muhabir «AMERİKANIN BİR HUDUDU TÜRKİYEDEDİR,» dedikten bir gün sonra 29 Ekim 1949'da yapılan askeri yardımların nerelerde kullanıldığını denetlemek için Amerikan senatörlerinden bir grup İstanbul'a geliyor. Bayram nedeniyle Amerika elçimiz olan Feridun Cemal Erkin yaptığı konuşmada Amerikan yardımı hakkındaki görüşlerini şöyle açıklıyor:

«Amerikan yardımı, milletlerarası tesanüdün muhteşem bir misalidir.»

20 Aralık 1949'da Amerikan radyosu Trumanın türkçe verilen nutku ile ilk türkçe yayınına başlıyor. Bunu 28 Aralık'da yapılan bir KÜLTÜR ANLAŞMASI izliyor.

Amerikan tipi eğitim böylece köy okullarına kadar ulaşmak olanaklarını elde etmiş oluyor. Kısa süre sonra Amerikaya gruplar halinde öğretmenler gidip gelmeye başlayacak. Amerikan barış gönüllüleri adı altında emperyalizmin propagandistleri köylerimizi adım adım dolaşacaklardır.

Yıl 1950. İsmet İnönü ve Halk Partisi iktidarı 14 Mayısta yapılacak olan seçimlerden sonra iktidarı o zamana dek muhalefette görünen fakat dış politikada Halk Partisi iktidarının tutumunu tamamı ile destekleyen Demokrat Parti alacaktır.

7 Ocak 1950'de Türk - Amerikan Kadınlar Derneği adı altında bir dernek kuruluyor. Bu derneğin asıl amacı köylere kadar gitmek ve köy kadınlarını belirli ölçüler içinde Amerikan eğitiminden geçirmek. Ne var ki dernek yukarıda söylediğimiz amacından biraz uzaklaşmış, büyük kentlerdeki sermayedarların kadınları ile Amerikan diplomatlarının eşlerinin içkili partileri şeklinde eylemini sürdürmüştür.

15 Ocak 1950'de limanımıza giren 2 Amerikan muhribinden sonra ilk kez bir grup ziraat mühendisi görgülerinin artırılması için Amerikaya gönderiliyor. Bundan böyle her yıl ziraat mühendisleri gruplar halinde Amerikaya gönderilecek ve Amerikan hayranı bir ziraat mühendisleri grubu yaratılacaktır. Bu mühendislere Amerikada özellikle 4 K adı verilen Amerikan eğitim sistemi öğretilmiş, köylü gencin eğitimi ile ilgili olan bu sistem sayesinde köylerde de Amerikan hayranı bir genç kuşak yaratılmaya çalışılmıştır.

17 Mart'ta Amerikalı gazeteciler için Hipodromda bir askeri geçit resmi düzenleniyor ve 28 Mart'ta da Mr. Collins askeri birliklerimizi TEFTİŞ ettikten sonra şu beyanatı veriyor:

«Herhangi bir Rus saldırısında Türkiyeyi yalnız bırakmıyacağız.»

Nisan ayları içinde **«Amerika Türkiyede askeri üsler kuracak»** şeklinde yayılan haberleri Washington 3 Nisanda telaş içinde yalanlıyor. Bu üs sorununun kokusu ancak 1960 hareketinden sonra ortaya çıkarılacaktır. Amerika Türkiye üzerindeki politikasını olağanüstü bir titizlikle yürütürken yurdumuzda Amerikancı olma bakımından biri birinden eksiği olamayan iki parti, CHP ile DP çetin bir iktidar mücadelesine giriyorlar. 14 Mayısta yapılacak olan seçimlerden önce hem CHP hükümeti, hem de DP muhalefeti ağız birliği ile Türkiyenin NATO'ya girmesinin zorunlu olduğunu sık sık tekrar ediyorlar. Ve 16 Mayıs 1950'de Washington şu beyanatı veriyor:

«Hangi parti kazanırsa kazansın askeri ve ekonomik yardım devam edecektir. Genel seçimlerin sonucu Türkiye'de demokrasinin zaferi olacaktır.»

Ve genel seçimlerin sonunda DP grubu ezici bir çoğunlukla iktidara gelip hem Amerika için hem de Türk halkı için yepyeni bir devreyi başlatacaklardır. Bundan sonraki 10 yıllık DP. iktidarı devrinde, yurdumuza evvelce CHP'nin soktuğu Amerika Türkiye'ye artık köklü bir biçimde yerleşmeye başlıyacaktır.

İnönü ve umumi kâtibi Ecevit, Birleşik Amerika'nın eski büyükelçisi Hart'la birlikte dostluk tazeliyorlar!

görüşler

Nereden Nereye ?

● 1965 Seçimi öncesinden başlayarak 9 - 10 ay öncesine kadar hemen her yazısında, Türkiye'nin ve Türk Halkı'nın kurtuluşu için, emekçilerin kendi partilerine girerek her kademede söz ve karar sahibi olmalarının, mahalle muhtarlığından parlamentoya uzanan çizgi üzerindeki bütün yönetim kademelerine adaylıklarını koyup seçilmelerinin, böylece de, yurt yönetim ve denetiminde ağırlıklarını duyurmalarının tek çıkaryol olduğunu anlatmakla, nice yürekli işçi ve köylü kardeşlerimizin TİP'e üye olmalarına yardımcı olan sayın Çetin Altan'ın şu son günlerdeki yazılarında 90 derecelik bir dönüş görülmektedir.

Bir zamanlar emekçi halkın iktidarından başka bir şey düşünmeyen sayın yazar, şimdi, ordunun desteği ile bürokratların yönetiminde bir Sosyalist Türkiye'nin(?) kurulmasını uygun görmektedir.

O bürokratlar ki: Atatürk'ün ölümünden sonra gerek tek, gerekse çok partili(?) dönemde halkın yoksulluğunu ağzına alan nice namuslu insanın, faşist yönetimlerde bile eşine zor rastlanır işkence yöntemlerine başvurularak kahredilmesine göz yummuşlardır.

O bürokratlar ki: Emperyalizm'in sultasından arınmış, tam bağımsız ülkemizi, kurtuluşundan yirmibeş yıl sonra yeniden emperyalizm'in kucağına atılmasına karşı çıkmamışlardır.

O bürokratlar ki: Zonguldak'ta (gündeliklerine istedikleri 60 kuruş zam için) işçiler kurşunlanır, 6. Filo'ya karşı çıktığı için devrim şehidi Vedat Demircioğlu öldürülür, Kanlı Pazar'da sokak ortasında insanlar boğazlanırken kılını bile kıpırdatmaz, bu davranışları yerenlerin zindanlarda süründürülmelerine ses çıkarmazlar da, şişin ucu kendilerine dokununca: **«İrtica hortluyor.»** diye yurt çapında ayağa kalkarlar.

İşçi ve köylü'nün ağır bastığı bir yönetimde halkını ve ülkesini kişisel çıkarlarından çok seven namuslu uzmanlardan kurulu komitelerin hazırlayacakları raporların ışığında ve emekçilerin denetiminde çalışacak bir Planlama Dairesi yerine yarım yüzyıldan beri halkın sırtına kene gibi yapışmış, rüşvetten gayri bir düşüncesi olmayan ayyaş tapucularla (ağanın bir işareti ile kasabanın yarısını dayaktan geçiren) Jandarma komutanı ikilisi'nin «vesayetinde» bir sosyalist Türkiye'nin kurulmasını istemek, Halk'a ihanet değil de nedir?

Sayın yazar, TİP yöneticilerinin, Türkiye'nin gerçeklerine uygun bir araştırma yapmadıklarına, halkın karşısına, O'nu kurtaracak bir KONTR-PLAN'la çıkılması gerektiği halde, elde böyle bir planın bulunmadığına değinmektedir.

Elbak doğrudur. Ancak, bir parlamento üyesi olarak dört yıldan beri TİP yöneticileri ile her zaman bir arada bulunan yada bulunması gereken sayın yazar, bu görüşünü arkadaşlarına açıklamış, bu alanda sadra şifa olacak bir çaba harcamış mıdır?

Bu yoksul halk, sayın yazara da, bir şeyler yapması için dört yıl süreyle milletvekili maaşı ödemiştir. Bir bakıma (kendi deyimiyle) **«o da bu kapkaç düzeninin sömürüsüne ortak»** olmuştur.

NİYAZİ VOLKANLI
(Chrysler Sanayi A.Ş. Kamyon Fab.'nda işçi)

Bilimsel ihanet

● Kendilerine proleter sosyalist adını veren milli demokratik devrimciler, devrimi sadece bir kadro meselesi (sivil-asker aydın yada sadece asker) olarak görmektedirler. Bu tutum, bir türlü ağızlarından düşürmedikleri bilimselliğe açıkça ihanettir, çıkarcılığın ta kendisidir bizce. İşin kolayına kaçmaktan başka bir şey değil bu... Halk cahil diye, bilimsel olarak devrimin öncülüğünü yapması gereken proleter (işçi) kitlesi, bu düzende kendi sınıf bilincine erişemez, hele bizim köylü ezelden ebede tutucudur diyerek bürokrasiye dayanan bir sosyalizm kurma çabaları gözden kaçmıyor. Elbette yurdumuzda devrim aydın kitle olmadan düşünülemez. Ancak devrimin öncüsü kimdir? Bunu bizim proleter sosyalistler herkesten iyi bilir ama, yine de o öncü kitleye güvenleri yoktur. Hem sonra ille de bilimsellik diye kitaplarda yazılmış, falan devletin koşullarına göre yapılmış devrim stratejilerini de virgülünü dahi değiştirmeden Türkiye'de uygulamayı önermek, bilgisizliğin ta kendisidir. Beyler! artık Türkiye'de ak ile karanın belli olması zamanı gelmiştir. Ya aksın, ya karasın! Ya sosyalistsin, ya değilsin. Güya sosyalist oduğunu çaktırmadan bir takım millici güçlerle antiemperyalist mücadele yapacaksın. Biz öyle pek millici güç göremiyoruz. Görebilen varsa beri gelsin. Bir Türkeş'in gerçek milliyetçi (!) fedaileri var, pazuları da iyi gelişmiş bu arslanlar belki bizim proleter sosyalistlerin işine yarar, iyi kullanmaları şartıyla...

ERCAN SARIHAN
(Emirgan - İstanbul)

Doğu sorununa doğru çözüm getirebilmek, millicilik kisvesi altında kolaylıkla şovenizme kayan ve ırkçı saldırganlık haline gelebilen tutku ve kaymalara işaret etmek ve buna karşı durmakla mümkündür.

II

● *Doğuda feodal ilişkiler hakim durumda değildir. Gerek üretim ilişkileri, gerek genel mahiyeti itibariyle Doğu sorununda, kefenin karşı tarafını, kapitalist komprador burjuvasıyla birlikte, ırkçı - bürokrat takımı teşkil etmektedir.*

Kiracılık ve icare :

Bazıları kiracılıkla ortakçılığı bir tutmaktadır. Doğu'da yaygın bir sistem olan kiracılıkla icare ortakçılıktan tamamen farklıdır.

Kiracının toprak sahibine karşı kişisel bir yükümlülüğü yoktur. Toprak sahibi yıldan yıla götürü olarak tespit edilmiş olan kirasını alır, mukavelesini (noterde) yapar, çekilip gider. Gerek toprağın işletilmesi, gerekse istihsal edilen ürünle herhangi bir şekilde ilgisi yoktur. Kiracının, toprak sahibine karşı angarya şeklinde de herhangi bir yükümlülüğü yoktur. Kira bedeli nakten, peşin olarak ödenir. Toprak sahibi istediği zaman toprağı kiracının elinden alamaz, önceden haber vermesi lazımdır. Köy Envanterleri, Doğu'daki kiracı sayısını 3100 olarak tespit etmiştir. Bu rakam gerçeği yansıtmamaktadır. Kiracı sayısı bu sayıdan çok fazladır.

İcare, toprak kirasının götürü ve nakden ödenmesi ve toprak sahibinin istihsalle bir ilgisinin olmaması durumuyla kiraya benzer bir sistemdir. Bu durumuyla kiraya benzeyen icare, eskiden (20-25 yıl evvel) bir takım farklılıklar göstermekte idi. İcarecilerle toprak sahipleri arasında kişisel bağlar mevcuttu ve kira bedelinden ayrı olarak köylülerin angarya yükümlülükleri vardı. Fakat bugün, icaredeki angarya sistemi tamamen ortadan kalkmış bulunmaktadır. İcare de normal bir kiracılık sistemi haline gelmiştir (dönüşmüştür). Köy Envanterlerinde icareci ailelerin sayısı hakkında bilgi yoktur. İcareciler, kısmen ortakçı, kısmen kiracı, kısmen de tarım işçisi kategorileri içinde mütala edilmiştir.

Hazine arazisi kiracılığı:

1919'dan sonra Ermenilerin sürülmesiyle, Ermenilerden boşalan arazinin az bir kısmına topraksız köylüler, bir kısmına da ağalar sahip çıkmıştır. Fakat büyük kısmı hazine arazisi olarak devletin mülkiyetinde kalmıştır. Bir kısım ağalar, ele geçirdikleri topraklara sonradan tapu çıkarabilmişlerdir. El koyup tapulatamadığı toprakların bir kısmını ağaların bizzat kendileri işletmekte, bir kısmı da yine ağalar tarafından topraksız köylülere kiraya veya icareye verilmektedir. Köylülerin ekip - biçtiği hazine arazisi de hayli fazladır. Bu durumda devlet patron, köylü kiracıdır.

Açıkça anlaşılabileceği gibi, bu tip işletme biçiminde de angarya yoktur.

Bu sistemde, ancak üretim araçlarına sahip olanlar (traktör, pulluk, koşum hayvanı, karasaban, kağnı veya dört tekerlekli araba) veya bunları satınalabilecek gücü olanlar toprakları kiralayıp işletebilir. Ayrıca arazinin büyüklüğüne göre, kiracı ve icareciler, muayyen sürelerle mevsimlik ücretli emek de kullanmaktadırlar.

Demek ki kiracı ve icareciler, toprak sahibine peşin kira ödemekle (para olarak), üretime başlamak için gerekli üretim araçlarını satınalmakla (para ödiyerek), ve süreli de olsa ücretli emek kullanmakla (para ödiyerek) işe parayla başlıyor. Böylelikle parayla işe başlıyan kiracı ve icareci meta üretir, ürettiği metanın bir kısmını pazara sürerek paraya çevirir. Bu durum para - meta - para şematiğine uymaktadır.

Buraya kadarki izahatımızla kira ve icarecilik sisteminin ortakçılıktan farklı olduğunu ve bu sistemde angaryanın mevcut olmadığını belirtmiş olduk. Angaryanın mevcut olduğu sistem ortakçılık sistemidir. Şimdi, tahminlerimizi karşı - görüşün lehinde yürüterek, ortakçı aile sayısının Köy Envanterlerinin gösterdiği 26000'den fazla olduğunu, buna envanterlerde tarım işçisi olarak gösterilenlerin önemli bir kısmını da dahil ederek bu sayının 40.000 olduğunu farzedelim. Bu durumda bile angaryanın yaygınlık oranının yüzde onun çok altında olduğu çıkmaktadır ortaya.

Hayvancılık

Erdost, **Doğu'da feodal ilişkileri aşan üretim faaliyetlerinden biri de hayvancılıktır, hayvanlar ve hayvan mahsulleri dış pazarlara sürülmektedir»** ifadeli cümlemiz üzerine, Aydınlık Dergisi'nde uzun bir yazı yazdı. Keskin devrimci görünmek çabasıyla yazar, bizi, «Sol - sekterizmin maskelediği sağ - opportünist»likle itham ederek başlıyor yazısına. Şunu öncelikle hatırlatayım ki, bu sıfat olsa olsa, her şeye rağmen faşist bürokrasiye yardakçılık yapanlara yakışan bir sıfattır. Her nedense, bu arkadaşlar düştükleri çıkmazda yolu şaşırdıkça, başkalarına saldırmayı bir huy haline getirmişler.

Türkiye'de feodalite var mıdır?

Muzaffer Erdost, Aydınlık'taki yazısında (Haziran, 1969), kapitalist üretim biçiminin «para - meta - para» dolaşımı içinde belirdiğini, kapitalist üretim olması için sermaye haline gelmiş paranın gerekli olduğunu belirttikten sonra, Doğu'da hiçbir sermaye yatırımının söz konusu olmadığını, hayvancılığın «feodal geleneklerin verdiği imtiyazlarla yapıldığını», «gerekli şeylerin parasız sağlandığını» ileri sürüyor.

«Doğu Anadolu'da kesif yemle ahır ve ağıl besiciliği değil, mera hayvancılığı yapıldığını» belirterek, «köyün istifadesine ayrılmış orta malı araziden» az hayvanı olan ailelerin az çok hayvana sahip olanların daha çok» yararlandığını söyledikten sonra Erdost, şöyle devam ediyor: «Orta malı mer'anın bu tasarruf şekli, feodal bir tasarruf şeklidir, çünkü kaynağını toprağın feodal mülkiyetinden almaktadır. Büyük sürü sahibi (aynı zamanda büyük toprak sahibi) aileler, geniş bir kısmını tasarruf ettikleri mer'alara sermaye harcayarak sahip olmadıkları gibi, mer'aların verimini artırmak için üstten tohumlamak, gübrelemek, sulama gibi herhangi bir yatırımda da bulunmamaktadırlar. Yani mer'alardan sağlanan besi maddeleri için bir sermaye yatırımı söz konusu değildir. Yazımızın buraya kadar olan kısmında, bölgede, hayvan besisinin esasını teşkil eden mera arazisinin temini için sermaye harcanmadığını tespit etmiş oluyoruz.»

Kiracılığı feodal üretim biçimi için kriter alarak, -ki yukarda, kiracılığın feodal ilişkilerin dışında bir işletme biçimi olduğunu açıkladık- 18 Doğu ilinde 51.300 kiracı aile olduğunu, «gerek tarım işçisinin oturduğu meskenler, gerek hayvan için gerekli - ahır, ağıl ve samanlık'ın, kapitalist toplumdan önce mevcut sistem bağları içinde inşa edildiğini, «büyük hayvan sürülerine sahip ailelerin, hayvan için ve hayvan bakıcıları, yetiştiricileri için, hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve muhafazası için gerekli mesken inşasına sermaye yatırmadıklarını» söyledikten sonra Erdost yazısını şöyle bağlıyor:

«Buraya kadar tespit ettiğimiz noktaları özetliyelim: Hayvancılığın hakim olduğu Doğu Anadolu'da, büyük sürü sahibi aileler, hayvancılık için gereken: a) işgücünü meta olarak satın almamakta, yani işgücü için sermaye yatırmamaktadır, burada ücretli işgücü söz konusu değildir. b) Hayvan beslenmesi için gerekli olan besi maddelerinin büyük bir kısmı köyün ortak mülkiyetinde bulunan çayır ve mer'alardan sağlanmaktadır ve toprak için sermaye harcanmamakta ve besi maddelerinin üretimi için sermaye yatırılmamaktadır; c) Arsa, barınak ve mesken inşaatı için de aynı şekilde sermaye yatırımı söz konusu değildir; d) Hayvan varlığı ise, büyük topraklara sahip olan şahıs veya aileler tarafından ve feodal sömürü yoluyla biriktirilen servetlerdir ve hayvan varlığı için, başlangıç olarak, sermaye yatırılmamıştır.

«Ama, büyük sürü sahibi, bu üretilen hayvansal ürünleri, ya mahalli pazarda, yada kapitalist pazarda satar ve yeni bir zenginlik sağlar. Bu zenginlik sermayenin sağladığı bir kâr değildir ve bu zenginliği üreten işgücü, ücretli işgücü değildir. Mer'aların tasarruf şekli bakımından bütün köylü ağanın kontrolü altına alınmıştır ve esas olarak, bu zenginlik, bağımlı - köylü emeğinin sömürüsüyle sağlanmaktadır.... Burada sömürünün niteliği, emekçi sınıf ile üretim araçlarına sahip olan ve emeği sömüren sınıf arasındaki ilişki, sermaye ile serbest meta haline gelmiş olan ücretli işgücünün sömürüsü değildir. Bu bakımdan, Doğu Anadolu'da üretimin hakim unsuru olan hayvancılık, kapitalist üretim ilişkisi olarak nitelendirilemez.» (Aydınlık Dergisi, Haziran 1969)

Üretici köylü yönünden, yukarıda işletme sistemlerini ve bu sistemlerin hangi üretim biçimine dahil olduğunu izah ettik. Tarla tarımına dayanan bu işletme sistemleri hayvancılık kesiminde de yansımakla beraber, bazı farklılıklar göstermektedir. Bazı durumlarda, topraksız köylünün toprak sahibine karşı bağımlılığı ve bu bağımlılık içinde üretimde bulunmasına karşılık, geçiminin temel öğesi hayvancılık olan topraksız köylü bu derece bağımlı değildir ve özellikle topraksız orta - köylü (50-100 küçük baş 20-30 büyük baş hayvana sahip olanlar) üretimde bulunurken bu gibi bağların etkisinden uzaktır. Hayvancı orta - köylü icabında, eldeki hayvanları paraya çevirerek toprak satın alabilmekte veya mal varlığını nakte çevirerek şehir ve kasabalara göç etmekte ve buralarda küçük esnaf veya şehirli emekçi kesimlerine intisap edebilmektedir. Hayvancılıktan geçimini sağlıyan az topraklı köylünün durumu da bundan farklı değildir. Bunun yanında, hayvan varlığı az olan (50'den az küçük baş, 20'den az büyük baş hayvanı olanlar) hayvancı fakir - köylünün toprak sahibine karşı bağımlılığı vardır ama, dediğim gibi bu bağımlılık, sadece geçimini tarla tarımından sağlıyan topraksız köylünün bağımlılığı derecesinde değildir ve az da olsa hayvan varlığının olması, bu kısıtlılığı hafifletmektedir. Açıkça anlaşılabileceği gibi, burada sözünü ettiğimiz bağımlılık feodal ilişkilerden doğan bağımlılıktır. Köylünün toprak sahiplerinde karşı kısıtlılığı ve bu kısıtlılığın derecesini bu anlamda alıyoruz. Yoksa, mutlak anlamda, kapitalist üretim düzeninde de üretim araçlarına sahip olmayanların, sahip olanlara karşı bağımsızlığı söz konusu değildir.

Konumuz için esas mesele, Doğu Anadolu'da büyük sürü sahiplerinin, hayvan ticaretiyle uğraşanların durumudur, kitle halinde hayvan toplayan, topladıkları hayvanları besleyip iç ve dış pazarlara süren hakim sınıfın sermayeye dayanıp dayanmadığıdır. Yalnız buraya geçmeden, yazarın yukarda saydığı kıstaslara uygun bir örnek verelim:

Bundan sekiz - on yıl evveline kadar, Küfrevi Tekkesine bağlı halifeler, memurlar, tarikatın lideri Şeyh Kasım veya Şeyh Cesim'in emriyle (2) müridlerden hayvan toplarlardı. Parasız olarak toplanan hayvanlar, satışa götürülünceye kadar parasız beslenir veya otlatılır ve herhangi bir sermaye harcanması olmadan paraya çevirilir, elde edilen paralar Bitlis'e götürülerek tekkeye teslim edilirdi. Başka yörelerde de bu usul vardı. Şimdi bu usul, hemen hemen ortadan kalkmış bulunmaktadır.

İşte buradaki ilişkiler feodal ilişkilerdir ve temeli tarikat şeklindeki dinsel kuruma dayanmaktadır.

HAYVANCILIKTA DA FEODALİTE HAKİM DEĞİLDİR
— Hayvancılık yapan köylü toprak sahibine daha az bağımlıdır —

Yine ortakçılığın cari olduğu sistemde, bazı durumlarda (her zaman değil, ender hallerde) toprak sahibinin hayvanları, ortakçılara «püti»ye verilerek besletilmekte, buna karşılık herhangi bir ücret verilmemektedir. Burada da, yazarın söz konusu ettiği kıstaslara tam uymamakla beraber, feodal ilişkiler vardır. Ama dediğim gibi, böyle durumlara pek ender rastlanır.

Şimdi, yazarın hareket noktası olarak aldığı hususları tekrar özetliyelim: hayvancılık için büyük sürü sahiplerinin, a) işgücünü meta olarak satın almaması, b) besi ve mera için sermayenin söz konusu olmaması, c) mesken ve barınak için aynı durumun olması, d) hayvan varlığı için «başlangıç olarak sermaye» yatırılmaması. Ve bunların sonucu olarak, dolaşımın «para - meta - para» şematiği şeklinde olmaması.

Biz önce (d) şıkkında zikredilmiş olan hayvan varlığından başlıyalım (çünkü sıralama ters yapılmış): Köy Envanterlerine göre, 18 Doğu ilinde 2.263.800 büyük baş, 9.692.000 küçük baş hayvan mevcuttur. Her yüz hayvandan 20'si iç ve dış pazarlara sürülüp satılmaktadır. Hayvanları toplama ve pazarlara sürme işi hayvan tüccarları tarafından yapılmaktadır. Toplanan sürüler (bu toplama işi ilkbaharlarda yapılır) ya iki - üç ay otlatıldıktan sonra satılır veya bazan da tüccar bir - iki sürüsünü sonbaharda satmaz, besiye kor, kışın veya ilkbahara doğru satar. Sermayesiz hayvan ticareti yapıldığını kimse görmemiştir. Ancak büyük sermayelere sahip olanlar hayvan ticareti yapabilir. Demek ki, bu iş için başlangıçta kapitale ihtiyaç vardır.

Hayvan beslenmesi için, bilindiği gibi çoban tutulur. Bildiğim kadarıyla kimse ücretsiz olarak çobanlık yapmaz ve çobanların ücreti daima ay üzerinden ve nakten, yani para olarak ödenir. Gerek besicilikte, gerekse yayla yetiştiriciliğinde, ücretli işgücü olarak kullanılan çobanlar da, ihtisaslarına göre farklı ücret almaktadırlar. Aynı sürüye bakanlardan, tam ihtisas sahibi bir «serşivan» (çoban), ihtisası az olan veya olmayan bir «duajezdar» (çoban) daima fazla ücret almaktadır. Genellikle «serşivan»ın aylığı, «duaje»nun aylığından 100-150 lira fazla olur. Bu durumda, yazarın «ücretli işgücü kullanılmadığı»na dair iddiasının asılsız olduğunu belirtmeye gerek yok.

Mesken ve barınak, besicilik için söz konusudur. Besi yapacak kimse barınak da yapar. Ama bu barınaklar, «Doğu'yu Kalkındırma Sorunları Semineri»(!) uzmanlarının istediği modern vasıfta yapılmaz, o başka... Barınak yapan kimselerin «zıbare»(!) çalıştırdığını da görmedim. Bu iş için de para harcanmaması söz konusu değildir.

Besi ve mer'a durumuna gelince; pazar için beslenen sürüler, hiçbir zaman köy arazisinde otlatılmaz. Besicilik için otlatma alanları ayrıdır ve bunlara «yatak» adı verilmektedir. Meskun mahallerin uzağında, serin, otlağı uygun ve suyu bol olan yerler «yatak» olarak kullanılır. Doğu'daki bir aileye, bir şahsa veya sülaleye ait 1000 kadar köyden belki 50'si dahi «yatak»lık için gerekli vasıflara sahip değildir. Bu durum bizi, «yatak» sahipleriyle, köy sahiplerinin ve hayvan tüccarlarının aynı kimseler olmadığı, genel planda ayrı ayrı kimseler olduğu sonucuna götürür. Koyun tüccarları bu yataklarda sürülerini parasız otlatamaz, ücret (nakti ücret) mukabili kiralıyarak kullanır. Yatak kiraları, vasıflarına göre yöreden yöreye değişir, genellikle (iki - üç ay için) kiralar 3000 ila 5000 lira arasında değişir.

Kış besisi için ot, saman, arpa gereklidir. Besicinin kendi besin maddeleri yeterli gelirse besin maddelerini satın almaz, gelmezse satın alır. Umumiyetle tüccarın besin maddelerinin hepsine birden sahip olması mümkün değildir. Yol olmaması, kışın hayvanların köyden şehre götürülmesinin imkansızlığı sebebiyle, sürüler genellikle şehir ve kasabalarda besiye sokulmaktadır. Bu durumda tüccar, (köyde otu, samanı, arpası olsa bile) besin maddelerini, besi yaptığı yerden temin etmek durumundadır. Temin edilen besin maddeleri için de para vermez her zaman, bazan da bono verir.

Dolaşım şematiğini tayin etmeği de Erdost'a bırakıyoruz.

Doğu için özet olarak şunu diyebiliriz: 1923'ten sonra feodal ilişkiler çözülmeğe başlamış, fakat bu çözülme sonucunda feodalite tamamen tasfiye edilememiştir ve yer yer feodal ilişkiler vardır. Ama bu ilişkiler, hakim ilişkiler durumunda değildir. Feodal ilişkilerin kısmen varlığını devam ettirmesi ve kapitalist ilişkilerin zayıf kalması, temel yapı yatırımlarının (yol, baraj, fabrika, vs.) yapılmamış olmasındandır. Tamamen toplumdaki içsel dinamiklerin zorlamasıyla feodallerin burjuvalaşması ve bu süreç içindeki toplumsal gelişim, devamlı olarak ırkçı - bürokratik yönetimler tarafından engellenmiştir. Gerek üretim ilişkileri, gerek genel mahiyeti itibariyle Doğu sorununda, kefenin karşı tarafını kapitalist komprador burjuvasıyla birlikte, ırkçı bürokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, milliicilik kisvesi altında kolaylıkla şövenizme kayan ve her zaman içe dönük (içeride aynı asil kanı(!) taşımadığına inanılan unsurlara karşı) ırkçı saldırganlık haline gelebilen şöven tutku ve kaymalara işaret etmek ve buna karşı durulmakla mümkündür. Görülmesi lazım gelen husus budur.

— S O N —

(1) Erdost angarya yapan kimseyi «zıbare» olarak isimlendirmektedir. Bu sözcüğün yanlış anlamlandırıldığını tahmin ediyorum. Kürtçe'de, bu mahiyette eş anlamlı üç sözcük vardır. Pale, kıbale, zıbare. Pale, ücretli işgününü ifade eder. «Palê olamê», angarya işgününü ifade eder. Kıbale, borçlandırılan veya borçlanan işgünüdür. Bazı durumlarda köylüler, birbirlerine çalıştıkları işgünü mukabilinde ücret almaz, çalışılan işgünü mukabili işgünü şeklinde ödenir. Zıbare ise, kıbale şeklindeki kadın - işgünüdür.

(2) Tekke adına toplanan mallara sahip çıkmak yüzünden Kasım Küfrevi ile yeğeni Cesim Küfrevi çatışmışlar, silahlı kavgalara kadar varan bu çatışma, halife, memur ve müridlere tabalarına kadar sirayet etmiştir.

Ahmet ARAS

Bugün dünyanın dört bir yanında sürdürülen ulusal kurtuluş savaşlarından biri de Eritre'de verilmektedir. Eritre Kurtuluş Savaşı hakkında dünyada ilk röportaj bir süre önce Franko Praktico adında bir İtalyan gazetecisi tarafından yapılmıştı. İkinci defa bir Türk gazetecisi, arkadaşımız ARSLAN MENGÜÇ, Eritre'ye giderek halkın arasında yaşamış, gerillacılarla görüşmüş ve ANT'a fotoğraflı bir yazı serisi hazırlamıştır. Bu sayıda ARSLAN MENGÜÇ, Eritre'nin ve Habeşistan'ın tarihi ve şimdiki durumu hakkında bilgi verecek, gelecek sayıda da ERİTRE KURTULUŞ CEPHESİ'ni anlatacaktır.

Afrika'da bir ulusal kurtuluş savaşı

Arslan MENGÜÇ — Stockholm'den yazıyor —

GÜNÜMÜZDE ulusal kurtuluş savaşları, özellikle Cezayir'in yıllar boyu süren kanlı kavgası ile daha da güç kazanarak bütün Asya-Afrika ve Latin Amerika ülkelerini bir çığ gibi sarmaya başladı.

Koloniyalizm ve yeni kolonicilikten kurtulmak isteyen birçok genç Afrika ülkeleri ulusal kurtuluş savaşları veriyor. Ne var ki, emperyalist ülkelere karşı savaşan ulusların sesi daha ilk anda dünya kamuoyunun dikkatini üzerlerine çekerken, siyah ırkın siyahlara karşı olan savaşı gözlerden uzak, sessiz ve boynu bükük bir yetim örneği süregelmekte. İşte bunlardan birini bir aylığına izledik, tanımaya çalıştık. Eski Yunanlıların Kızıldeniz ülkesi anlamına gelen «Eritre» dedikleri ülkenin halkı idi ulusal bağımsızlıkları için çarpışan. Çarpıştıkları ise Saba melikesi Bel'is ve krallar kralı, Yahuda'nın aslanı, imparator Haile Selasiye'nin ülkesi Habeşistan...

Her gittiği ülkenin nabzına göre şerbet vermekte usta olan büyük propagandacı H. Selasiye, Türkiye'de de Anıt - Kabir'e gümüş bir çelenk bırakarak soldan sağa herkesi memnun etmiş gözüküyordu. Afrika'nın bu en tanınmış kişisi, Amerikan emperyalizminin kıtadaki en güvenilir adamı H. Selasiye ile Habeşistan'a bir göz atmak Eritre sorununu incelemek bakımından oldukça önemli bir konu olacak.

Habeşistan

Karışık insanlar ülkesi anlamına gelen Habeşistan'da, sayıları kesin olarak bilinmemekle beraber, 105 kadar dilin konuşulduğunu belirtmek ülkenin karışıklığını ortaya çıkarır. Nüfusunun 25 milyon olduğu tahmin edilen Habeşistan'da resmi dil Amharik dilidir. Ama Abinyas, Tigrinya, Sidama, Guroge, Affar, Danaki, Adal dilleri ülkenin diğer belli başlı dillerini oluştururlar.

Dilleri gibi dinleri de karışık olan Habeşistan'da resmi din ortodoks - koptik kilisesidir. Diğer hristiyan mezheplerinden olan katolik ve protestan kiliseleri azınlık dinlerden sayılmaktadır. Fakat işin en ilginç yanı, nüfusun %30'unun hıristiyan olduğu Habeşistan'da %40 çoğunluğun müslüman olmasıdır. Geriye kalan diğer %30 ise kendi aralarında çok tanrılı ilkel dinleri bölüşürler.(1)

Kilise ve Ağalar

Ortodoks - koptik kilisesinin temelleri üzerine kurulan Habeş İmparatorluğunda, Orta çağ Avrupasında görüldüğü gibi kilise yalnız dini değil, ama bir ticari kurum olarak da ülke ekonomisinde önemli rol oynar. 19. yüzyılın başlarında, Kral İkinci Menelik, ülke birliğini sağlamış, oniki krallık birleşerek Habeş İmparatorluğun'u meydana getirmiştir. (2) İşgal edilen bu yeni toprakların daha kolaylıkla kontrol altında tutulabilmesi için kiliseye peşkeş çekilmesi, kiliseyi güçlendirmiştir. Şova kraliyet ailesinden gelme olan Haile Selasiye soyu, kraliyet ailesinin diğer üyeleri, aristokrasi, kilise ve yüksek rütbeli subaylarla birlikte «**Toprak ağaları birliği**»ni oluşturmuşlardır. Bu feodal birlik bütün Habeşistan'ın tek egemeni olarak ülkeyi yönetir. Bir yandan Şova ailesinin diğer kraliyet ailelerine karşı egemenliği ile ortaya çıkan feodal düzenin kendi iç çelişkisi, öte yandan ezen ve ezilen uluslar arasındaki çelişki ve bunlarında ötesinde ezen ve ezilen sınıfların çelişkisi Habeşistan'ın toplumsal yapısını, kaynamasını yansıtır.

Selasiye ve Diktası

Bundan beş ay kadar önce dünya basını yeniden Haile Selasiye ve onun ülkesinden söz açmıştı. Önce Stockholm'de, ardından Paris, Londra, Belgrad, Moskova, Roma, Bonn ve Washington'da Habeşistan büyükelçilikleri kendi öğrencileri tarafından işgal ediliyor, imparatorun resimleri parçalanıyordu. Öğrenciler Adis'de yapılan gösteri yürüyüşleri sırasında öldürülen ve onların cenaze törenlerinde tutuklanan 500 arkadaşın serbest bırakılmasını istiyordu.

Bir ülke düşünün ki, hiçbir siyasi parti ve örgütleri olmasın. Ve bir kent düşleyin, polisi ile askerinin toplamı 100 binin üzerinde olsun. Ve bir avuç toprak ağasının dışında her Habeş vatandaşının karşı olduğu bir rejim! Amarik dilinde «**bahar çiçeği**» anlamına gelen bir Adis - Ababa düşünün ki, caddeleri, hastaneleri, kitaplıkları, okulları ve ülkenin tek üniversitesi ile bir kişinin adını taşısın: Haile Selasiye...

Kahire'de genç bir Habeşli öğrenci bize «**Eğer yolunuz düşer de Adis'e giderseniz orada, Habeşistan neresi, diye sorun, yoldan geçenlere. Bakalım size kimse bir yeri gösterebilecek mi?**» demişti. Önceleri anlıyamamıştık Habeşli dostun ne demek istediğini. Ama sonradan bilmece çözüldü! Habeşistan diye sadece bir ad var. Habeşistan'ın kendisi yok. Gala var. Galalılar var, Tigrinyalılar... Ve o oniki krallık ve sayısız kabileler var. Her grup kendi öz varlığını korumakla meşgul. Kimsenin Habeşli olmaya niyeti yok. Ve bahar çiçeği kentinin (Adis Ababa) en güzel, en büyük yapıtında krallar kralı, bir aslan çalımı ile ülkeyi inim inim inletiyor...

Bütün ipleri elinde tutmaya çalışarak dünyaya karşı sağlam ve iç politika çekişmelerinden arı bir Habeşistan göstermeye çalışan Haile Selasiye, bu başarısını 1955'te kendisi tarafından ilan edilen anayasaya göre İmparatorların sahip oldukları veto hakkını elinde tutarak, elçilerin, bütün bakanlar ve bakanlık genel müdürlerinin, ordunun yüksek rütbeli subaylarının, eyalet ve senato meclisi üyelerinin, yüksek dereceli yargıç ve savcıların, ileri gelen kilise adamlarının ya kendisi tarafından seçilmesi yada atanmasına borçludur. Kadınların, oy dahil, hiç bir hakka sahip olmadığı, müslüman azınlığın(!) ordu, bürokrasi ve diğer devlet kurumlarında güvenilmez kişiler olarak benimsendiği Habeşistan'da halk, iki dereceli seçim sistemiyle mebusan meclisi üyelerini seçebilir.

Bütün Afrika kıtasının emperyalistler tarafından kolonileştirildiği sıralarda bile Afrikanın tek bağımsız ülkesi olarak ayakta kalmış olan Habeşistan pek doğal olarak diğer Afrika kolonilerinin bir umut kaynağı olmuştur. Afrikalı komprador burjuva sınıfının misyoner okullarında büyütülüp, Avrupa başkentlerinde yüksek öğrenimlerini yapan çocukları, geleceğin Afrikasını, Habeşistan örneği, bağımsız olarak düşlemişlerdir. Bu düşleri kuvvetlendiren nedenlerin başında şüphe yok ki kahraman Habeş halklarının İtalyan faşizmine karşı ülkelerini savunmalarının payı da oldukça büyüktür. İtalyan orduları Habeştan'a girince soluğu Londra'da alan Haile Selasiye daha sonraları tahtına vatan kurtaran bir aslan kimliği ile dönmüştür. Habeş halklarının kanları ile kazanılan bu savaşın spekülasyonlarını uzun yıllar rejimi ve kendisini eleştirenlere karşı bir silah olarak kullanmıştır. 1963 Mayısında önderlik ettiği Afrika ülkeleri konferansından sonra OAU (Afrika Birliği Örgütü)'nün kurulmasında çalışmış ve bu örgütün merkezini Adis Ababa'ya aldırtmıştır. Bir yandan gerici Amerikanofil Afrika ülkelerini desteklerken, diğer yandan da bağımsızlıktan söz açmayı unutmıyan Haile Selasiye, Adis'i Amerika'nın Afrika'daki temel üssü haline getirmiştir. Amerika'nın bütün Afrika ülkelerine yaptığı askeri yardım toplamının yarısından fazlasının Habeşistan'a akması, Haile Selasiye politikası hakkında bize yeterli bir örnek olur kanısındayız.

ERİTRE'DE GERİLLA HAREKETİNİN DAĞILIŞI
— Her numara bir «vilayet»i göstermektedir —

Eritre Sorunu

Eritre, Habeşistan'ın kuzey ve kuzeydoğusuna doğru uzanan 4-5 milyon nüfuslu bir dağlık ülkedir. 900 km. boyundaki Kızıldeniz kıyılarında balıkçılık yapılır. Ülkenin daha da dağlık olan kuzeyinde hayvancılık ve genel olarak da tarım başlıca geçim kaynağıdır. Kesin bir rakkam verilememekle birlikte, halkın 2/3'ü müslüman ve diğerlerinin de hristiyan oldukları söylenebilir. Tigri ve Arapça, ülkenin resmi dilleri olarak ELF

SEFALETİN PENÇESİNDEKİ ERİTRE'Lİ ÇOCUKLAR
— Onlar da emperyalizmin kurbanları... —

(Eritre Kurtuluş Cephesi) tarafından kabul edilmiştir.

Eritre toprakları, zamanında Sudan ile birlikte Osmanlılara aitmiş. Daha sonraları Sudan İngilizler tarafından işgal edilirken, İtalyanlar da 1889 da Eritre'yi kolonileştirmişler. Bu tarihten sonra dünyada ismi duyulmaya başlıyan Eritre'nin mutlu günleri ikinci dünya savaşına dek sürmüş. 1941'de geri çekilen İtalyan ordularının yerini, İngiliz askeri yönetimi almış. 1947 yıllarında İtalya, İngiltere, Habeşistan ve Amerika Eritre sorununu kendi aralarında çözmek için çalışmışlarsa da bir başarı elde edemeyince sorunu Birleşmiş Milletler'e getirmişler. B.M. Genel Kurulu da bunu 5 üye devletin katıldığı bir araştırma komisyonuna havale etmiş.

İngiliz Politikası

O zamanlar Afrika kıtasının hemen her köşesinde kolonileri bulunan İngiliz emperyalizmi kendi egemenliğini sürdürebilmek için kendine özgü bir sömürü politikasının ince hesaplarını yapıyordu... Bir yandan dini inançların körüklenmesi, yerli halkın katolik ve protestan kiliselerine girmesi için çalışmak, öte yandan komşu ülkelerin ileride birbirlerine düşmesine neden olacak olan sınır değişiklikleri yapmak. Eritre sorununun Birleşmiş Milletler'e getirildiği sıralarda İngiltere'nin Kuzeydoğu Afrika'daki politikası kaba hatlarıyla şöyleydi:

Hiçbir etnolojik ve ve coğrafi nedeni gözönüne almaksızın koloni sınırlarının halkın dini inançlarına göre yeniden düzenlenmesi için propaganda çalışmalarına hız vermek... İngilizlere göre müslüman olan Kuzey Sudan, pekâlâ Mısır ile birleşebilirdi. Çoğunluğu zenci ve hristiyan olan Güney Sudan ise Uganda ve Kenya ile Habeşistan arasında paylaştırılırdı. Eğer Sudan ve Mısır bir federasyon kuramazlarsa müslüman olan Kuzey Eritre Sudan'a verilir, Habeşistan da Güney Eritre'yi alırdı. Tabii bu arada Uganda'nın da hakkı unutulmayacak, Kuzey Eritre'ye karşı Sudan güneydeki topraklarından vaz geçecekti... Böylesine dar görüşlü bir koloni politikası ilerde Afrika birliğinin kurulmasını önleyecek, aynı ırktan olan insanları sırf dinleri ayrı diye birbirine düşman kılacaktı. Ve bütün bunları bir de dinleri aynı ama ırkları ayrı olan ülkelerdeki milletlerin çatışması izleyecekti...

Federasyon Kuruluyor

İngiliz planlarının Eritre ile ilgili kısımları gerçekleşmiyecekti. Gerek araştırma komisyonunun önerisi, gerekse Amerika'nın etkili kulis çalışmaları ile genel kurul oylarını bir federasyon için verecekti. Yani Kuzeydoğu Afrika'daki statüko bozulmayacak, Eritre Habeşistan'la bir federasyon altında birleşecekti. Bütün bu çalışmalara Eritre halkı seyirci olarak bırakılmış ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 390 toplantısının 5. oturumunda Eritre'nin kaderi çizilmişti.

Eritre'nin Önemi

Afrika kıtasının Süveyş kanalından sonra Asya'ya en çok yaklaştığı Doğu Afrika boynuzu üzerinde bulunan Eritre öncelikle Asya Afrika kıtaları arasında asırlar boyu bir doğal köprübaşı olmuştur. Güney Afrika'yı Akdeniz'e bağlayan bir geçit üzerinde olması, Eritre'nin stratejik önemini daha da artırmaktadır. Fakat her şeyden önce Eritre'nin konumu Habeşistan için daha hayati bir önem kazanmaktadır. İtalyan koloniciliği zamanından kalma kara ve demiryolları, ile Masawa ve Asab gibi Kızıldeniz'deki iki modern limana sahip olan Eritre, Habeşistan'ın dünyaya açılan penceresi, ithalat ve ihracatının tek kapısıdır.

Federasyondan Eyalete

İtalyanlar zamanında Doğu Afrika ülkelerinin en gelişmişleri arasında Eritre de yeralıyordu. Daha koloni olduğu sıralarda siyasi partiler, sendikalar, okul ve hastaneler gibi sosyal kurumları vardı. Özellikle İtalyanların Habeş Harbi sırasında bir üs olarak kullandıkları Eritre'de çoğu stratejik olan kara ve demiryolları vardı. Az da olsa bir endüstrileşme başlamış, çoğu italyanların olan fabrika ve muz çiftliklerinde, ülkeye gelir akmaya başlamıştı. Ama bütün bu gelişmeler İngiliz askeri valilerinin yönetimi zamanında hemen hemen duraklamış gibiydi. Özellikle İngilizlerin öğrenime karşı gösterdikleri ilgisizlik pek doğal olarak tepki yaratmış. Eritrelileri bir an evvel İngiliz yönetiminden kurtulma çabalarına itmişti. Ülkedeki siyasi partiler içinde en büyüğü ve hristiyanların tam desteğini alan Birlik Partisi, ülkenin Habeşistan ile birleşmesini savunuyordu. Buna karşılık İdris Muhammet Adem'in başkanlık yaptığı Millet Partisi, ülkenin tamamen bağımsızlığından yana i.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kararına göre Habeşistan ile birleşen Eritre'nin ilk başbakanı olarak Birlik Partisi başkanı olan Tedla Bairu seçilmiş, parlamento başkanlığını da İdris Muhammet Adem üzerine almıştı.

Federasyon anayasasına göre ülkenin herhangi bir yerinde baş gösteren kargaşalıkları bastırmak için federal ordunun yardımını öngören madde, Haile Selasiye'nin yardımına yetişmekte gecikmedi. Para ile tutulmuş haydutların birdenbire ortalığı karıştırması, Habeş ordusunun Eritre topraklarına girmesine yolaçtı. Bir yandan da hükümet üyeleri ve yüksek dereceli memurlar çeşitli yollarla ele geçirilirken polis hiç unutulmuyordu. Haile Selasiye daha sonraları 1955'de kendisi tarafından yazılmış bir anayasayı meclisten kolaylıkla geçiriyordu. Yeni anayasaya göre imparatorların bir veto yetkisi de vardı. Ve bağımsız Eritre mahkemeleri yerlerini federal mahkemelere bırakıyordu. Öyle ya, çeşitli güçlüklere yol açabilecek olan iki ayrı yargı organına ne ihtiyaç vardı? İmparatorun Eritre'deki özel temsilcisi bir hükümet buhranı yaratmak amacıyla çirkin iftira kampanyasına girişmiş, sonunda Tedla Bairu hükümeti istifa etmek zorunda kalmıştı. Yeni seçilen başbakan Eritre'lilere yapılan baskıları daha da artırarak imparatora ne kadar sadık olduğunu göstermeye fırsat bulmuştu. Başkent Asmara'da yapılan işçi yürüyüşleri bahane edilerek ülke sıkıyönetimle ta 1962 yılına dek yönetilecekti. Sıkıyönetim ilk iş olarak gazeteleri ve ardından siyasi partileri ve sendikaları kapatıyordu. Bunu 1959'da Asmara'da işçi sendikalarının yürüyüşünün çok kanlı bir şekilde bastırılması izliyecekti. Sonunda Eritre parlementosu, Eritre bayrağını kaldıran bir kanun çıkarıyordu. 1962'de parlamento kendi kendini fesh ediyor ve Haile Selasiye Eritreyi Habeşistan'ın bir eyaleti olarak ilan ediyordu...

İdris Muhammet Adem ve arkadaşları artık yapılacak işin silahlı bir kavga olduğuna inanarak Eritre Kurtuluş Ordusu'nu (ELA) harekete geçirdiler. Gerçekte, ELA uzun yıllar yeraltı kurtuluş çalışmalarını yönetmiş ELF'in bir parçası idi. Ve 1 Ekim 1961 günü İdris Abdul Avat ve 7 arkadaşı Habeş askerlerine ilk kurşunu sıkarak silahlı kavga resmen başlamış oldu.

---

1) Habeşistan hakkında hiç bir resmi istatistik bu güne deg yapılmamış olup verdiğimiz rakkamlar uzmanların tahmini değerlendirmeleridir

2) Habeş İmparatorlarına krallar kralı denmesi buradan geliyor.

Açıklanan NATO planları ve faşist komandolar!

Bir Alman generalinin intihar etmeden önce basına göndertilmesini sağladığı gizli NATO planlarının açıklanması, Amerikan emperyalizminin kirli oyunlarını belgesel olarak ortaya koymuş ve bütün dünyada geniş tepkiler uyandırmıştır.

Fransa, İtalya, İngiltere ve Batı Almanya'da yayınlanan çeşitli büyük dergilere posta ile gönderilen «Gizli Plan 10/1»in açıklanmasını, Federal Almanya Haber Alma Servisleri Başkan Yardımcısı General Horst Wendler intihar etmeden önce sağlamıştır. Planlar açıklandıktan sonra, NATO Kuvvetleri Genel Karargahı belgelerin aslına uygun olduğunu doğrulamıştır.

Basında açıklanan (Operation Plan 10/1)'e göre, «CIA Teşkilatı, Türkiye'de, İstanbul dolaylarında komando ve gerilla birlikleri yetiştirecek gizli bir program hazırlamıştır.» Bu konudaki 33 sayfalık gizli planların fotokopileri, Londra'da, pasif direnme taraftarı Sanity adlı bir İngiliz dergisine General Wendler tarafından gönderilmiştir.

Bu gizli planlarda, bir savaş halinde, karşı mukavemet hareketleri için Türkiye, Yunanistan, İtalya, Çekoslovakya, Romanya, Avusturya, Doğu Almanya, Rusya ve İskandinav ülkelerinde, mahalli güçlerden derlenecek gerilla ve komando grupları, topluca 125 bin ila 500 bin ajandan meydana gelecektir. Savaşın başlamasından 180 gün içinde, Sovyet Rusya'daki 23 bin 500 CIA ajanı dahil, eldeki 125 bin yerli CIA ajanı, hertürlü komando ve gerilla bilgisiyle birlikte, atomik, bakteriyolojik ve kimyasal silahların kullanılmasını da öğreneceklerdir.

Bu belgelerin ifşa edilmesi, Türkiye'de son yıllarda bir siyasi parti tarafından açılan komando kursları üzerindeki şüpheleri bir kat daha artırmıştır. Bilindiği gibi, Siyasi Partiler Kanunu'nun yasaklamasına rağmen Milli Hareket Partisi'nce açılan komando kursları, resmi makamların himayesinde gün geçtikçe geliştirilmektedir.

Parti binalarının kiralarını dahi ödemekte güçlük çeken bir partinin onbinlerce genci komando kursuna tabi tutabilmek için paraları nereden sağladığı ve eğitim imkanlarını nasıl temin ettiği de öteden beri kafaları kurcalamaktadır.

MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in, 27 Mayıs sırasında Genelkurmay NATO Dairesi'nin başında bulunması ve son zamanlardaki demeçlerinde de 27 Mayıs hareketinin sola kayması karşısında arkadaşlarına cephe aldığını açıklaması da, NATO planları ile MHP komandoları arasında herhangi bir ilişki olup olmadığı konusunda ciddi istifhamlar yaratmaktadır.

El Feth değil, FDHKC komandoları

Kudüs'te Mescid Ül Aksa'nın bir Avustralyalı tarafından bombalanması üzerine Arap dünyasında tepkiler gün geçtikçe büyümektedir. Arap ülkeleri, İsrail'e karşı tutumlarını saptamak üzere iki büyük konferans birden düzenlemektedirler. Bu toplantılardan biri Arap ülkeleri arasında, diğeri ise islam ülkeleri arasında olacaktır.

İslam ülkeleri arasındaki toplantıya Türkiye de davet edilmiştir. Ancak Türkiye toplantıya katılıp katılmama konusunda henüz bir karar vermemiştir. Öteden beri Ortadoğu'da islam ittihadı meydana getirmek için Amerikan emperyalizminin binbir tertibe başvurduğu bilindiğinden, bu konferansın da emperyalizmin oyununa alet edilmesi ihtimali kuvvetlidir. Zira böyle bir konferansta baş rolü, emperyalizmin Ortadoğu'daki bir numaralı ajanı Suudi Arabistan Kralı Faysal oynayacaktır.

Öte yandan, Mescid Ül Aksa'daki infilak üzerine, İzmir Fuarı'ndaki İsrail Pavyonu'na bomba koymaya teşebbüs eden iki Arap komandosu kazaya uğramıştır. Sıkı tedbir karşısında bombayı kullanmayı erteleyen iki genç evlerine dönerken bomba infilak etmiş, Abdulfettah Silte parçalanarak ölmüş, Ömer Hammantu da ağır yaralanmıştır.

Ege Üniversitesi'nde okuyan iki Arap genci, günlük gazetelerde El Feth mensubu olarak tanıtılmıştır. Oysa, her ikisi de, Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'ne mensuptur. Evvelce de açıkladığımız gibi, Filistin'de mevcut birkaç kurtuluş cephesi arasında F.D.H.K.C., proleterya ideolojisini benimsemiş, marksist-leninist programa sahip tek cephedir. El Feth ile ilgisi yoktur.

GELECEK HAFTA

Kurtuluş Cephesi

ant yayınları sunar

Ne Haltetmeli?

Sosyalist arkadaşlar arasında, bende de öyle, bir süredir, bir kötümserliktir belirdi. Sosyalizm insanoğlu için umudun kendisi ve öznel iyimserliklerin, kötümserliklerin ötesinde, karşı durulmaz gücünü nesnel ergeçselliğinden devşiren bir akım olduğuna göre, bu denli ruh dalgalanmalarının bizler için artık son bulmuş olması gerekti. Ne var ki, koşulların son yedi - sekiz yıldır tüyyatımı gitmiş olması karşısında, marksizm bilimini iyice hazmetmemişliğimiz yüzünden içine düşmekten sakınamadığımız buldumcukluk **hali bizi şimdi, paşa - gönlümüze göre gitmeyen bu çetin dönemde oyuncağı elinden alınmış çocuk mızmızlığına sürüklüyor. Oldum - olası karanlıklara öylesine gömülmüşlük ki, birden çakan geçici bir parıltıyı sabah aydınlığı sanmaktan kendimizi alamadık, onun için de şimdi karanlıklara yeniden dönme ihtimali kolumuzu, kanadımızı kırıyor, ve çoban aldatan yıldızının sabah aydınlığını muştuladığını bize unutturuyor.**

Egemen güçler halkın uyanışına, kurtuluşuna karşı hanidir dikilmiş dört duvarda 27 Mayıs'tan sonra açılan ve halkın alnına, iplik iplik de olsa, sınıf bilinci ışığını sızdıran gediği kapatmak için anlışanlı duvarcı ustalarını seferber etmiş, sıvıyor, sıvanıyor. Aspirin-Bayar'la Kinin İnönü'sü belirli dozlar, ve kozlarla birbirine katıştırılıp, sömürgen egemenliğinin tutulduğu zehirli sıtmaya karşı devâ olarak, Amerikan ambalajıyla piyasaya sürülüyor. Yaklaşan ekonomik buhranda sağın ve solun sağı - solu olmıyacağını sezdiklerinden, işbirlikçi kalembay ve kılıçbaylarla parababaları, Amerikan ahbababalarının irşâdı üzre, saf sıklaştırıyor, ve Ecevit misillû nev-huzur Hafız Buhran'lar halkın gitgide yükselen ve ergeç bir kükremeye dönüşecek olan homurtusunu Sahibinin Sesi Mevlûtlarıyla bastırmak için hançerelerini temizliyor. Sosyal Demokrasi adı altında, halkın açlığını, susuzluğunu, insan gibi yaşama özlemini körletmek için dağıtılması tasarlanan Mevlût şekerlerini Heybeliada kazanlarında Amerikan elçisiyle birlikte kaynatanlar, bu uğurda eski şekerpârelerini, Hacı Bekir'lerini, mütegallibelerini, tefecilerini fedâya bile razılar. Yeter ki, Amerikan biçimi Halksız Demokrasi **hayali gerçekleşsin! Ağzına çiğnemik vererek palazlandırdıkları Sağ'a da bıçağı vurur onlar. Yeter ki Sol Uyanışa gözdağı**

Öleceksek orada ölelim!

TUNCELİ'DEKİ ZULÜM PROTESTO EDİLİYOR

Tunceli, Osmanlı dahil, cumhuriyet yöneticilerinden, yatırımlarından her ne hikmetse nasibini alamamış, Doğu Anadolu adı verilen bölgemizin çoğu özelliklerini bünyesinde toplamış, her yönü ile geri bırakılmış bir küçük ilimizdir. Düz toprak damlı, gelişigüzel yontulmuş tek katlı taş ve çamurdan yapılı konutlar, aç, sefil, kimsesiz insanlar teşkil etmektedir yedi tepe üzerinde kurulu Tunceli'nin ezici çoğunluğunu. Soğuk ve tatlı su bolluğu içinde susuz; sayısız şelalerine rağmen elektriksiz; sanayiden, medeni imkanlardan yoksun şehir... Kısaca, **«Külfetlerin en çoğunu, nimetlerin ise en azını** alan, yüzyılların üvey evladıdır. Buna rağmen halkı uyanık, insancıl, cömert, yiğittir. Cumhuriyete, Atatürk'e ve devrimciliğe yürekten bağlıdır.

İşte, kısaca tanıtmaya çalıştığımız ve mensubu olmakla gurur duyduğumuz bu kente **«Halk Oyuncuları»** adlı bir tiyatro topluluğu gelir. Gösterilecek oyunun adı ve konusu **«Pir Sultan Abdal»**dır. Bu oyunda halkımıza, yine halk içinde yetişmiş, kendini halka adamış, namerde boyun eğmemiş, inancından, ikrarından taviz vermemiş, insan sevgisini, Türkün töresini, dilini, edebiyatını; gerçek islamın özünü (alevi - bektaşiliği) savunmuş; çağının despotik (faşist) yönetimine baş kaldırmış; **«hak verilmez alınır»** kuralını daha o zamanlar söz ve eylemleri ile ispatlamış büyük devrimci halk ozanı Pir Sultan Abdal tanıtılmaya çalışılmaktadır.

Gelin görün ki, Ankara ve İstanbul ile diğer büyük ve aydınlı, zengini bol kentlerde haftalarca serbestçe gösterilen bu oyun, yüzyılar boyu **«unutulan, uyutulan, soyulan»** doğu bölgesinde, hele Pir Sultan'a **«soy ve yolca»** bağlı olan Tunceli'de (Dersim) oynatılmaya kalkışılınca **«hukuk devleti, anayasa teminatı»** gibi teminatlar bir anda hasır altı ediliyor. Demoklesin kılıcı faşizmin eline geçiyor ve hepimizin bildiği biçimde, malum kişilerce tahrik edilen yoksulun ensesine iniyor!.. Bilanço: İki ölü, onüçü halktan üçü zabıtadan 16 yaralı, seksen tutuklu... Ayrıca şehirde bir nevi sıkıyönetim, kum gibi toplum polisi, asker bolluğu... Resmi ağızlardan sık sık tekrarlanan **«tahrikçi elebaşılar firardadır»** gibi demeçler, suçu halka yükleme çabaları...

Ey yönetici, ey aydın! Ve de ey tüm sorumlu! Bu olaya da bundan önceki benzer olaylar gibi, bir zabıta vakası denilerek, tahrikçi diye fakir fukara halktan bir kaçı cezalandırılacak, sonra işe bir kalemde sünger çekilip, gerçek suçluların dosyası **«Mahkeme-i Kübra»**ya havale edilecektir.

Fakat, sadece **«oy, askerlik ve vergi toplama»** sırasında yurttaş olarak kabullenilen bu bölge halkının hâlâ yaşayış ve düşünüşünün temeline inmez, ruhuna nüfuz etmez, kafasını aydınlatmaz, karnını doyurmazsan, o, üstünde biten bir yabani ot misali, sürgün, küskün, eğitimine ve memuruna güvensizlik duyacaktır. Ali kıran-baş kesen, ceberrut amirine karşı koyacaktır. Halka karşı olan idari zulme, vurdumduymazlığa karşı, idari merkezleri basacak, mini etekli avradına, kızına, değişik sözlü çalgına isyan edecektir. Uzatacağın dostluk eline kin, nefret kusacak, aralarına girdiğinde de, dikenli çalılıklar gibi eline ayağına dolanmaya, batmaya ilelebet devam edecektir. Öyle görünüyor ki, bu bozuk düzen ve zihniyetin devamı, bu tehlike çanlarını andıran olaylar, yakın bir günde tüm halkın, hele doğunun taş kadar sabırlı ve sert iradesini çatlatıp taşıracak, hiç de milli yararımıza olmayacak tehlikeli olaylara sürüklenmiş olacaktır ülkemiz.

1966 POLİS DAYAĞI
- Yusuf'u öldüresiye dövdüler -

Hasan GÜLŞAN

vermek için kullandıkları mukaddesatçılarla Faşist Komandoların bir Yabancı *Düşmanlığını körüklemesinden korkmağa başlayan* Amerika'yla işbirliği sağ olsun! Çünkü onların lâiklikleri Amerikan velinimetlerine lâyık olma kaygısından öte geçmez. Halk, Ben de Allah'ın Kuluyum! deyince İrtica!, Hakkımı İstiyorum! deyince, Komünist! *diye yaygarayı basma oyunu,* Atatürk İdeolojisine bağlılık yutturmacasıyla, ama bu sefer yepyeni ve modern üslûp incelikleriyle yeniden sahneye konulmak istenmektedir. Bütün güçlük, bu Mülevves İttifak oyununa hazırlanan CHP ve AP kumpanyalarının eski Tuluatçı *kadrolarında* bu tekniğe aklı yatmış oyuncuların azlığı ve seyirci bellenen halkın alınyazısı üstüne oynanan bu denli oyunlara gayrı seyirci kalmama yolundaki kararlılığıdır. Elbet bu temsilin - kovalisyonlu, kovalisyonsuz - purovaları, denemeleri yapılacaktır. Ama büyük *bir ihtimalle, bu oyun, sonunda,* çaresiz kalınıp bir ordu - evinde sahneye konacak, ve sahnede ışıklar yanınca, yurt salonu, epiy uzun bir süre için, karanlıkta kalacaktır.

Öyleyse Ne Haltetmeli? Bu deyimi Lenin'in Ne Yapmalı? adlı, ünlü kitabına bir nâzire yakıştırmaktan çok, *gerçek durumu dile getirmek* için kullanıyorum. Ne saklıyalım, meydanda; sosyalist cephenin hali içler acısı. Sayın Aren'in hazırlıksız ve vakitsiz o Neo - Sosyalist Kültür Derneği hareketi, iddiasınca, TİP içinde sağa doğru kayma eğilimini önleyici sosyalist çekirdeklenme sürecini hızlandıracak *yerde, partiyi* bölerek, eski ve yeni harbileri (militanları) dışarı kaçırdı ve sevecenleri (sempatizanları) uzaklaştırdı. Öte yandan sol kanatta başgösteren bu merkez - kaçtı akımı, *Aybar* merkezini sağ kanadın kucağına itti. Ve bir bakıma haklı olarak, bir İago Kolpasıyla karşı karşıya kaldığından kuşkuya düşen Sayın Aybar bir Ak Otello rolüne büründü. Acayip bir kıskançlık nöbeti içinde Desdomona'sı haline gelen partinin boynundaki kıskacını daralttıkça daralttı; sosyalizme bağlılığı kendine karşı bağlılıkla eşleştirdiği ölçüde, *çevresinin* boşaldığını görerek, popülist bir tiratla 'yalnızlığını unutmağa çalıştı. Bu tirat sürüp gidiyor hâlâ. Parti dışındaki eskiler ve parti dışına uğrayan arkadaşlar ise son iki yıllık süre içinde, Mao'nun 30 yılda çeşitli koşullar altında uyguladığı 7-8 değişik stratejiyi deneyip tüketerek, sosyalizm tarihinde aşılması güç bir *rekor kırdılar.*

Bu durum öncü sosyalistlerin, yani hepimizin bu işe yeterince hazırlıklı olmadığını acı acı ispatlamış olsa gerek. Bu halin kişisel zaaflarımızın dışındaki nesnel nedenlerini burda uzun uzun çözümleyecek değilim. Türkiye'ye özgü koşulların bilimsel incelemelere vurulmamış oluşu elbet bu nedenlerin başında geliyor. Bu eksikliğin doldurulması yolundaki yenileyin başlıyan çalışmaları sevinçle *karşılıyoruz.* Marksist çeviri furyası, genel bir perspektif sağlayarak, bu genelin içindeki *yerimizi* kendi koşullarımız çerçevesinde düşünme gereksinmesini bizlere duyurma bakımından da yararlı oldu. Ama iyi bilelim ki, daha işin başlangıcındayız. Bu toyluğun en büyük tehlikesi de, sade arkadaşlarımıza karşı değil, atılan adımlara, sağlanmış *birikimlere karşı* kadirbilmezlik göstermededir. TİP'in yasalı alandaki mücadelesi de böyle bir birikimdir. Yasalılığın elverdiği yayılma olanakları elbet tehlikelerini, sulanma, mayışma ve dağınıklık tökezlerini de birlikte getirmiştir, ama sosyalist eylemde bir kumkuma kısırlığından, tıkızlığından kurtulmamızdaki yararlılığını kim yadsıyabilir? *Öte yandan önümüzdeki karanlık* dönemi başarıyla yani azami eylem ve asgari kayıpla atlatabilmemiz çekirdeği alabildiğine sağlam bir örgüt içinde toparlanabilmemize bağlıdır. TİP'de hâlâ iş vardır. Onun içindir ki, bu genel seçimlerde TİP'e hizmet Sayın Aybar'ın *siyasi kariyerine hizmettir yolundaki* tezvirata boş verip, canla başla çalışmalıyız. Alınacak oyların sayısı, çıkarılacak milletvekillerinin kişiliği bir yana, bu çalışma bizde karşı güçlere karşı birleşme uzgörürlülüğünü pekiştirecek ve TİP'i elbirliğiyle yeniden *emekçi halkın biricik umudu kılma sevkini* bize aşılıyacaktır. Gerçek sosyalistler bu yolu, hangi nedenle olursa olsun, tıkamağa kalkışanlar için, isterse merkezin merkezinde olsunlar, Politikaya veda jübileleri hazırlamakta kusur etmiyeceklerdir. Ön seçimlerin yürütülüşü, *çeşitli kanatlar ve kişiler üzerinde bu* bakımdan yargıya varmada sınavların ilki olacak ve ön seçimlerde kişisel ve hizipsel arddüşüncelerle hareket edip, partinin uzun erimli geleceğini kulaklarının ardına atanlar, ardlarına baka baka basıp gideceklerdir.

Can YÜCEL

YARALILARDAN İBRAHİM BOYOĞLU
— Tunceli'de zabıta zulmünün kurbanlarından —

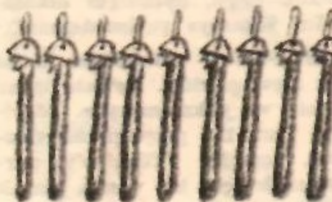
Bildiriler

Tunceli olayları bütün Türkiye'de, özellikle Doğulu vatandaşlar arasında büyük tepki yaratmıştır. *İstanbul Devrimci* Doğu Kültür Ocağı, Tunceli olaylarıyla ilgili olarak şu bildiriyi yayınlamıştır:

«**TÜRKİYE HALKINA,**

Tunceli'de Halk Oyuncularının sahneye koyduğu «Pir Sultan Abdal» oyununun halk tarafından seyredilmesi haklı bir gerekçe gösterilmeden yasaklandı. Sözde Demokrasi taraftarları fakat halk ve kültür *düşmanı bir* Vali ve Emniyet Müdürü halkın oyunu seyretme arzusunu çağ dışı bir tutumla, silah sıkarak önliyeceği gafletine düştüler. Halktan hiç kimse oyunun oynatılmasına karşı çıkmamıştır. Bu oyun Ankara'*da ve başka vilayetlerde* defalarca oynandı. Herhangi bir yasaklama kararı olmadı. Ama Tunceli'de, Elazığ'da yasaklanması kanunların Doğuda farklı olarak uygulandığının bariz delilidir.

Bir oyunu yasaklama kararı *münhasıran yargı organlarına* aittir. Elazığ ve Tunceli Valisi yetkilerini aşarak görevlerini kötüye kullanmışlardır. Mesele kültürün halka gitmesi meselesidir. İdare gerekçesi olmayan havadan sebeplerle anayasanın *fikir* ve özgürlük anlayışını açıkça çiğnemekle halk ve kültür düşmanı olduğunun açık bir örneğini vermiştir. Halk yasalara dayanarak hakkını kullanırken kurşunlanmıştır. Bunun üzerine meşru müdafaasını yapanlar suçlu olarak tutuklanıyor.

Terör havası arkasında bırakılmış, ezilmiş, herşeyden mahrum bırakılmış üvey evlat muamelesi gören Doğu halkının bir parçası olan Tunceli halkına karşı iktidarın Emniyet kuvvetleri göz kırpmadan caniyane hareketlere girişmişlerdir. İnsanca *yaşamak özlemini duyan* halk Tunceli'de kurşunlara hedef olmuş iki kişi ölmüş yedi kişi kurşunla ağır yaralı, yüzlerce kişi nezarete alınmıştır. Bu davranışlar burdaki halkın ayrı bir etnik özelliğe sahip olmasından ileri geliyor. *Halkın* bu masumane ve haklı isteğine kusarcasına *mermi* yağdırmakla, gelmiş geçmiş hükümetlerle birlikte bu hükümetin de bölgecilik ve bölücülük suçunu bizzat işlediği apaçık ortadadır. Bu davranışları üzerine Elazığ ve Tunceli Valisini halk ve kültür düşmanı olarak ilan ediyoruz.

Türkiye halkı bu farklı ve keyfi davranışlara ses çıkarmazsa güvenliğimizi tehlikede sayacağımızdan, farklı muamele görenlerin evelatları olarak *üniversiteleri bırakıp mağarada*ki kardeşlerimizin yanına koşacağız?

Öleceksek orada ölelim.

Doğulu parlementerler gerçek halk temsilcileri olmadıkları için susuyorlar. Susmalarına devam etmeleri, tekrar *seçilip* halk düşmanı bu güçlerle birlikte sömürüye devam etmeleri gerçeğini ortaya koyar.»

İstanbul Üniversitesi'nde okuyan Tunceli'li öğrenciler, İçişleri Bakanı Ragıp Üner'e şu telgrafı çekmişlerdir:

«Oyun, Ankara'da aylarca oynanmıştır. Ankara halkının görmesinde mahzur görülmiyen oyun doğu illerinde oynanmak istenince kültür düşmanı, doğu halkımızın uyanmasını istemi*yen valiler ve bu arada Tunce*li valisi yasak kararını yapıştırmıştır. Halkın severek seyredeceği, en ufak bir hadisenin olmasına imkan olmıyan Tunceli'de, vali, bir sömürge valisi gibi hareket etmiştir

Halk, oyunu görmek **isteyince, vali polisi halka saldırtmış, adam öldürmüş ve yaralamıştır. Olayın tertipcisi sömürge idarelerindeki memurlar gibi davranan vali, emniyet müdürü ve polisler dururken halktan bir kısmının** ***nezarete alınması*** **ve halkın suçlu gösterilmesi ancak çocukları kandırır.»**

Türkiye Tiyatrocular Sendikası (Tİ-SEN) de olayları şu bildiriyle kınamıştır:

«Önceki gün Tunceli'de meydana gelen *kanlı* olaylar herkes tarafından bilinmektedir.

Halk Oyuncuları Topluluğu.

PİR SULTAN ABDAL oyununu Doğu'ya götürmüş, ancak önce Elazığ'da, sonra da Tun*celi'de oyunun oynanmasını,* adı geçen illerin valileri sudan gerekçelerle yasaklamışlardır.

Elazığ'da durum, kanlı olaylara dönüşmeden Tunceli'ye geçilmiş. Tunceli halkı yasaklama kararına rağmen oyunu seyretmekte direnince; polis, ceplerinde valinin emrinin verdiği cesaretle onları kurşunlamaktan çekinmemiştir.

Bu iki vali, T. C. Anayasası'nın (HERKES, BİLİM VE SANATI SERBESTÇE ÖĞRENME VE ÖĞRETME, YAYMA VE BU ALANDA HER TÜRLÜ ARAŞTIRMA HAKKINA SAHİPTİR) ilkesine karşı çıkmışlardır. Amaçları, bilim ve sanatın; halkın ayağına gitmesi*ni önlemektir.* Çünkü, *halkın* uyanması; emir aldıkları yerdekilerin istemedikleri tek şeydir.

Tiyatrolarımıza ve halkımıza reva görülen bu ve bunun gibi davranışlar, ancak sömürge valileri tarafından, sömürge halkına ve *onların sanat ve bilim* adamlarına uygulanmıştır.

Elazığ ve Tunceli valilerini; tiyatro ve halk düşmanı ilan eder, bunları ve bundan sonra aynı şekilde davranacak olan yetkilileri hiçbir tiyatronun kapısından *içeri sokmıyacağımızı* kamu oyuna duyururuz.»

BÂBIÂLİDE DOĞU VE KÜLTÜR DÜŞMANLIĞI!

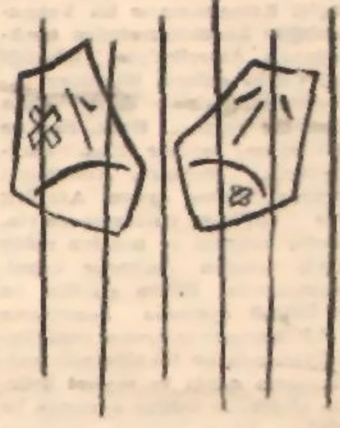
İKTİDARIN hizmetindeki mahalli yöneticilerin Tunceli'de Pir Sultan Abdal oyununun temsilini yasaklamaları ve tepki gösteren halka zulmetmeleri bizim işbirlikçi basında, halk ve kültür düşmanlığının bir kere daha hortlamasına vesile olmuştur.

Doğu halklarına düşmanlıklarını çeşitli vesilelerle tescil ettirmiş bulunan Bâbıâli kalemşorları, Tunceli'de yüzde yüz haklı olan halka ve Halk Oyuncuları'na cehalet kokan seviyesiz ifadelerle saldırmışlar, kargaları bile güldürecek şekilde ahkâm kesmişlerdir. Bunlardan birkaç örneği okurlarımızın ibret nazarlarına sunuyoruz:

BEDİİ FAİK (Dünya) - Fakat tiyatro trupunun kafası başka!„ Meselesi sahne oyunu değil!.. TİP'lilerle birleşip devlete karşı gelmek!.. Yasaklanan oyunu zorla oynamağa kalkışmak!.. Güler misin, ağlar mısın? Kendilerini zorla mal etmeğe kalkıştıkları halkın elinden güç kurtulmaktadırlar ve halkı birbirine sokmak için yapmadık oyun bırakmamaktadırlar ama, gene de adları Halk Oyuncuları demek olan (HO). Tabii bu inisiyal, Kızıl Çin'in Ho-Şi-Minh'ini de akla getirmez değil ama, Tunceli'de döktürdükleri kana ve yedikleri herzeye bakılırsa, tutumlarına en yakışanı Halt oyunculuğu olsa gerek!

(Bay Bedii Faik, devrimci Halk Oyuncuları'na en pespaye ifadelerle dil uzatıp «halk» kelimesini «halt»a tahvil etme gayretlerine kapılmadan önce, biraz gazete ve kitap karıştırmalıydı. Ve Ho-Şi-Minh'in Kızıl Çin'in değil, Kuzey Vietnam'ın lideri olduğunu öğrenip böyle rezil kepaze duruma düşmemeliydi!)

AHMET KABAKLI (Tercüman) — Pir Sultan Abdal piyesi imiş! Yalan! Bu eser, polise, devlete ve millete açıkça hakaret edilmek için bir vasıtadır. Aslında mezhep tahrikçiliği dahi değil, düpedüz isyan ve ihtilal propagandası yapılmaktadır... Pir Sultan Abdal'ın mısraları tersyüz edilerek komünist lehçesine sokulmuştur. Pir Sultan Abdal, edebiyat kitaplarımızda yer alan değerli bir tekke şairidir. Bu şairleri Alevi - Sünni diye ayırmayı komünistlerden önce kimse düşünmemişti. Hangi mezhepten olursa olsun Türk halkı böyle soytarı propagandalarına kapılmayacak kadar ağırbaşlıdır.

haftanın karikatürü

Halk Oyuncularının TUNCELİ'nde «PİR SULTAN ABDAL» oyununu oynamalarına izin verilmedi.

— Gazeteler —

ASAYİŞ BERKEMAL

(Ali Ulvi, Cumhuriyet - 28.8.1969)

Var mı kendine güvenen?

Yepyeni bir öndere özlem var Türkiye'de... Kendisi halk çocuğu olan ve kendini halka adamış olan bir önder çıkacaktır. İthal malı ideolojilere saplanmaksızın ulusumuzun geleneklerinden sentez yapan yeni bir Türk ideolojisinin temsilcisi... Atatürkçülüğü bugünün Türkiyesine dinamik bir anlayışla uygulayan bir devrimci... Türklerin dini inancını bir toplumsal kuvvet olarak geliştiren bir inanç adamı... Ve memleketin kalkınması uğrunda yapılacak yaygın devrimlere halkın katılmasını, yardım etmesini, destek olmasını sağlayıp devletle halkı birleştiren bir önder.

Doğabilir mi bu çapta bir önder?

Özlediğimiz önder, yeni bir Mustafa Kemal, bir çağdaş Atatürk?

Bugün gerçek halk önderinden yoksunuz? Ama yarın ergeç halk önderine kavuşacağız.

TALAT HALMAN
(Milliyet - 28.8.1969)

(Yıllardan beri Alevi şahsiyetlerinin hayatlarını tefrika ederek Alevi okurları kandırıp tiraj yapan Tercüman Gazetesi'nin kabaklı yazarının bu satırlarını, soytarılığın bir itirafı olarak tescil etmek gerektir.)

İSMAİL OĞUZ (Bâbıâlide Sabah) — Bugün yazı yazmak istemiyorum Hava birkaç gün evvelki gibi pek sıcak değil ama gene de yazmak istemiyorum. Tunceli'de meydana gelen hadiselerde solcuların parmağı varmış. Adamlar her hadiseye balıklama dalarlar... Gözünü sevdiğim CHP devri, eli - yetenler böylesi hadiseler, bu türlü taşkınlıklar yapsalardı ya! Sıkı mı?... «Miktarı kâfi» de kuvvet gönderilir ve en azından 30-40 kişi kurşuna dizilir ve mesele böylece «zafer»le neticelendirilirdi. Şimdilerde öyle mi ya? Herhalde böyle tedbirler alınsa... Tunceli'deki hadiselere benzer hadiseler meydana gelmeyecektir!

(Bu kafada bir yazar, hem de CHP bürokrasisinin karşısında olduğu halde sıkıya gelince CHP zulmüne hasret çeken bir dengesiz herhalde kendisinin de temenni ettiği gibi, yazı yazmaya cüret etmemelidir. Tavsiye ederiz, sadece bugün değil, hiçbir gün yazarlık taslamasın!)

ORHAN SEYFİ ORHON (Son Havadis) — Tunceli'de Pir Sultan Abdal temsilinden ocaklı isyanlarını hatırlatan bir ayaklanmayı gazeteler haberi veriyor. Bu tipik Ocaklı isyanıdır. Ocaklı isyanları devri kapandığından beri bu türlü suçlar yoktu. En ağırı eşkiyalıktır. O da hükümet kuvvetlerinin kontrolu dışına çıkılarak yapılır. Hükümete karşı halkı isyana teşvik etmek ceza kanunun en ağır cezalandırdığı suçlardan biridir. Biz Tunceli'de bu tahrikin elebaşısını TİP listesinden milletvekili seçip Büyük Millet Meclisi'ne sokacağız? Bunlar kime güveniyor? Hakimler kanunları tatbik etmek mecburiyetindedir. Hiç kimse cezaya uğramadan memleketi anarşiye düşürmeğe teşebbüs edemez.

(İktidar kuvvetlerinin halka zulmü karşısındaki tepkiyi «ocaklı isyanı» şeklinde gösteren Orhan Seyfi'nin endişesi karşısında bir tek sorumuz var. TİP listesinden Tunceli'nin gerçek bir halk liderinin milletvekili seçilmesine tepki gösteren Orhon! 1965 seçimlerinde yüzkızartıcı suçlar da dahil, haklarında yüze yakın suç dosyası bulunan AP'liler hangi cüretle meclise girmişler ve dört yıl milletvekilliği koltuğunda oturabilmişlerdir?)

ADVİYE FENİK (Son Havadis) — Hatırlayacaksınız, bundan bir müddet önce İstanbul'da Kültür Sarayı'nda Dünya Ticaret Odaları Kongresi toplanmıştı. Sözde bu halk oyuncuları o zaman Taksim Meydanı'nda hemen bir orta oyunu tertiplemişler ve hadiseler çıkarmışlardı. Evet, orta oyununa aşırı solun rağbeti fazla! Solcular rollerini oynayıp her yerde hisselerini almaya bakıyorlar. Biz de onların bu oyunları karşısında artık hissemizi almalıyız... Yoksa hepimize «Abdal», hem de Abdal'ların piri ve sultanı derler.

(Şüphesiz sarıçizmeli Adviye Hanım, şüphesiz... Kapitalistler kongresinin önünde gösteri yapan tiyatro topluluğunun Halk Oyuncuları olmadığını bilemeyecek kadar hem de... Zira, kapitalistleri protesto edenler Halk Oyuncuları değildi, ayrı bir topluluktu. İşçinin Tiyatrosu idi... Ahkâm keserken böylesine tahrifte bulunmak, kurnazlık değil, aptallığın dikâlâsıdır. Kimseye yutturulamaz!)

BUGÜN — Pil Sultan Abdal bir alevi şairidir. Devlete isyan etmiş ve yakalanmıştır. Aleviliği İran bir propaganda vasıtası, açıkçası Türkiye'yi parçalamak için bir vasıta olarak kullandığından, Pir Sultan Abdal, kendisini İran'a bağlı saymaktadır. Elazığ Valisi oyunu yasaklamakla, yetkisini isabetli bir şekilde kullanmıştır. Çünkü oyun oynandığı takdirde ortaya valinin de belirttiği gibi bir Sünnilik - Alevilik meselesinin çıkması işten bile olmayacaktı. Bu bölücülüktür. Sizin anlayacağınız, imparatorluk tarihimizde İran Şahlarının yaptığı işi yapmaya kalkışan ne çok adam var! Sizin anlayacağınız ortalık Şah İsmail'lerle dolu!..

(«Kişiyi nasıl bilirsin, kendin gibi...» demişler... Ümmetçilik perdesi arkasında Türkiye'yi Amerikan emperyalizminin maşası Suudi Arabistan'ın parçası haline getirmeye çalışan, gazetelerinde bütün gün Kral Faysal'ın türküsünü öttürenlerden de başka türlü yorum beklememeliydi...)

Vah kızım vah! Vay anam vay!

Vah kızım vah... Vah kızım vaah!.. Büyük geçmiş olsun, büyük geçmiş olsun!

Bre evladım, senin gibi mâsum bir tazenin Beyoğlu'nda Asmalımescid gibi netâmeli bir yerde geceleyin işin ne?

Boy uzunca, daracık bir bel, baldırlar dolgun, kalçalar yuvarlak, güzel dudaklı ufacık bir ağzı, bütün çizgileriyle güzel bir yüz, gür saçlar dalga dalga gerin göğüslerine salıverilmiş... Kaşlar bir türlü çapkın, gözler bir tuhaf tuhaf dalgın!

O rastıklıymış gibi duran hilal kaşlar, o sürmeli sürmeli ve bol kirpikli gözler.

Bu yarı ilaheliğinle işin ne senin Asmalımescit'te a Ayşen?

Vay tecrübesiz, bilgisiz kız vah! Nasıl da kendi elinde başına çorap örmüşsün.

Vay anam vay!

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 26.8.1969)

Yabancı sermaye uşaklığına gerekçe

Bunların her şeyleri aslında yaban malı, ithal malıdır. Yabancı sermaye düşmanlıklarının temeli olan sosyalizmleri bile. Asıl kendileri en tehlikeli, en amansız, en kancık bir yabancı sermayenin Türkiye'deki işbirlikçileridirler. En tehlikeli, çünkü erketesi oldukları randevu evinin önüne, kızılay kumbarası koyup saf mâsum ve dikkatsiz merhametleri, niyetlerini gizlemek için avlamayı düşünecek kadar hicapsız. Onların beynelmilel sosyalizm adına yabancı sermaye düşmanlıkları bu çeşit erketeliktir ancak. Onların bu karanlık simalarıdır ki, milletimizin menfaati için kıllar kırk kere yarıldıktan sonra kabulü gerek olan yabancı sermayenin Türkiye'de barınması için fazla düşünmemek fikrini vermektedir. Her türlü yabancı sermaye karşısında vatanımızın ve milletimizin çıkarını korumak için gerekli olan tek şey budur, yabancı menşeli yabancı sermaye düşmanlığı ile mücadele!

ERGUN GÖZE
(Tercüman - 26.8.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABAÇALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL ● Dizgi ve Tertip: ES - İN MATBAASI ● Baskı: VATAN MATBAASI

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÖTE - Ankara Cad. 34 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira. Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tan kabul edilmektedir.